

DONATEURS

KONINKLIJK CONCERTGEBOUWORKEST

jaarverslag 2015

DONATEURS

KONINKLIJK CONCERTGEBOUWORKEST

Voor de eeuwige schoonheid van de muziek

jaarverslag 2015

AMSTERDAM, JUNI 2016

Na een indrukwekkende zoektocht vond solocontrabassist Dominic Seldis een nieuw instrument, 'uit de top 10 van contrabassen'.
Met dank aan Zwitserse donateurs. 'Een droom kwam uit,' vertelt hij op pag 18-19.

VOORWOORD

EEN SUCCESJAAR VOL VERANDERINGEN

In een jaar met veel wisselingen hebben donateurs het orkest opnieuw meer gesteund dan ooit. De voorzitter van de Stichting Donateurs Fons van Westerloo kijkt dankbaar terug op een bewogen jaar met nieuwe, bijzondere initiatieven en actieve donateurs.

De achtergrond van media- en zakenman Fons van Westerloo komt naar boven als hij terugdenkt aan 2015: ‘Het afscheid van chef-dirigent Mariss Jansons. Samen met de maestro mocht ik op de avond van 20 maart het schilderij onthullen, in een volle Grote Zaal, in aanwezigheid van de Koning en Koningin en veel camera’s.’ De maestro was zichtbaar blij met dit cadeau als dank voor zo veel mooie jaren. ‘Koningin Máxima spreekt dan over “haar orkest”. Dat wil wel wat zeggen.’

Gatti

Voor het orkest begon een periode zonder chef-dirigent. ‘Ik kijk erg uit naar zijn opvolger, Daniele Gatti, die na de zomer van 2016 begint. Voor donateurs zal de nieuwe chef-dirigent veel kunnen betekenen.’

Lohengrin

‘Donateurs zelf hebben veel mogelijk gemaakt in 2015. De opera Lohengrin in december bijvoorbeeld. Daar hebben we prachtige reacties op gehad. Een van de donateurs heeft zelfs de nacht erna niet kunnen slapen! Ook onze Amerikaanse vrienden, die deze twee uitvoeringen mogelijk maakten, waren ontroerd. Zelf vond ik de klank, mede door de prachtige akoestiek, zo fantastisch; mooier dan ik ooit had gehoord.’

Bijdrage

‘Niet alleen de Amerikaanse, ook andere buitenlandse Vriendenverenigingen hebben zich gemanifesteerd dit jaar. De Belgische Vrienden bijvoorbeeld, hebben een belangrijke bijdrage aan het orkest geleverd. Dat geldt ook voor Dutch Masters in Londen en natuurlijk voor onze Zwitserse Vrienden. Als het orkest op het festival in Luzern speelt, organiseren de Vrienden daar een ontvangst voor alle musici. Dat werd een vrolijke avond,’ zegt Fons van Westerloo met een brede glimlach. ‘Samen met andere Global Friends, nieuw dit jaar, waren zij in groten getale aanwezig op de Opening Night in september. Deze seizoensopening was eveneens een nieuw succes.’ Ook het aantal leden van het Gouden Gilde, het Kroongilde en De Salon nam toe.

Wisselingen

Niet alleen was er een wisseling van chef-dirigent, ook de directeur van de Stichting Donateurs Wouter Steijn vertrok eind december. Hij gaat een volgende uitdaging aan, bij het Prins Bernard Cultuurfonds. ‘In plaats van geld ontvangen, gaat Wouter Steijn geld uitgeven’, grapt Fons van Westerloo. ‘Zijn gedreven inzet om donaties te werven voor instrumenten, kansen te bieden aan jonge talenten en vele andere projecten, werkte aanstekelijk. Wij wensen hem alle goeds. Ten slotte is het bestuur van de stichting verrijkt met de aanvoerder tweede violen Henk Rubingh, fiscaal specialist Anita Nijboer en financieel deskundige John van der Steen.’

Het Koninklijk Concertgebouworkest en de Stichting Donateurs zijn volop in beweging.

Koningin Máxima was in 2015 twee maal op bezoek bij concerten van het Koninklijk Concertgebouworkest: samen met de Koning bij het afscheid van onze chef-dirigent Mariss Jansons en hier, op de Opening Night op 10 september. De beschermvrouwe van het orkest praat na met cellist Yo-Yo Ma en algemeen directeur Jan Raes.

De Opening Night op 10 september was een van de nieuwe initiatieven van 2015. Toekomstig chef-dirigent Daniele Gatti leidde het orkest in aanwezigheid van het koninklijk paar. Het concert werd in 51 landen uitgezonden.

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG

1. DOELSTELLING, BELEID EN COMMUNICATIE

- Fondsenwervingsbeleid 11
- Communicatie 13

2. ACTIVITEITEN & BESTEDINGEN

- Instrumenten 15
- Kinderconcerten en educatie 21
- Academie 22
- Jongtalentprogramma 27
- Bijzondere artistieke projecten 29
- Afscheid van onze chef-dirigent 32

3. DONATEURS IN NEDERLAND

- Gouden Gilde 36
- Fonds op Naam 38
- De Salon 45
- Kroongilde 47

Ambitie met balans 48

4. DONATEURS IN HET BUITENLAND

- Lohengrin: Amerikaanse vrienden 51
- Global Friends 54
- Zwitserse Vriendenkring 55
- Belgische Vriendenvereniging 57
- Dutch Masters Foundation 58

Koffie drinken voor een betere kwaliteit 64 | 65

5. VERANTWOORDINGSVERKLARING & ORGANISATIE

- Interne controle en toezicht 63
- Bestuurssamenstelling 64
- Relevante nevenfuncties bestuursleden | Staf 64 | 65
- Instrumentencommissie | Vrijwilligers 67
- Communicatie & belanghebbenden | Klachtenprocedure 67

6. MEERJARENBELEID 69

7. FINANCIËEL FUNDAMENT 72

JAARREKENING 2015

- Balans per 31 december 2015 75
 - Staat van baten en lasten over 2015 76
 - Kasstroomoverzicht 77
 - Algemene toelichting 79
 - Toelichting op de balans per 31 december 2015 83
 - Toelichting op staat van baten en lasten over 2015 86
- Overige gegevens 91
 - Controleverklaring accountant 92
 - bijlage 1 Begroting 2016 94
 - bijlage 2 Rooster van aftreden bestuursleden 97

Elsa (Camilla Nylund) en Lohengrin (Klaus Florian Vogt) hebben elkaar gevonden. De half geësceneerde opera van Richard Wagner ontvouwd zich rondom het Koninklijk Concertgebouworkest 'dat onder leiding van Sir Mark Elder op de toppen van zijn kunnen speelde. [...] Een adembenemende belevens die beloond werd met een tien minuten durend applaus', aldus de Volkskrant van 21 december. Lohengrin werd mogelijk gemaakt door Judith-Ann Corrente en Wim Kooyker.

BESTUURSVERSLAG

1. DOELSTELLING, BELEID EN COMMUNICATIE

'Traktatie van magistrale muziek op topniveau'

Het Parool over de uitvoering van Wagners Lohengrin van 20 december

Uit de reacties van pers en publiek bleek dat het Koninklijk Concertgebouworkest weliswaar in een periode tussen twee chef-dirigenten verkeerde, maar niet bepaald een 'tussenjaar' kende. Het afscheid van onze geliefde Mariss Jansons werd geflankeerd door nieuwe initiatieven zoals de Opening Night, de spectaculaire seizoensopening, en zomeroptrijns op Sail en Lowlands, waarmee het orkest nieuwe hoogten en een nieuw publiek bereikte.

U leest er meer over in dit jaarverslag.

In deze periode van onverminderd artistiek succes blijven de kosten voor organisatie en programmering toenemen. Ook blijven de aankooprijzen van hoogwaardige muziekinstrumenten gestaag stijgen. Daarnaast is de zeer gewaardeerde structurele steun van de overheid sinds 2013 met een half miljoen euro per jaar gereduceerd.

Het appiel dat het orkest doet op de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest (Stichting Donateurs), op 11 januari 1963 opgericht om het orkest financieel te ondersteunen, was daarom in 2015 opnieuw groter dan voorheen. Naar verwachting zal deze trend zich de komende jaren voortzetten.

In de statuten van de Stichting Donateurs staat de doelstelling als volgt beschreven: 'De stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de te Amsterdam gevestigde stichting: 'Stichting Koninklijk Concertgebouworkest' en/of aan de leden van dit orkest, alles in de ruimste zin des woords.'

In dit verslag legt het bestuur rekening en verantwoording af over het gevoerde beleid in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2015. De stichting heeft zich ook dit jaar vol overtuiging ingezet voor het werven van fondsen om haar doelstellingen te kunnen realiseren.

DE MISSIE VAN DE STICHTING DONATEURS

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest biedt noodzakelijke financiële steun aan het Koninklijk Concertgebouworkest en haar individuele musici. Hiermee helpt de Stichting Donateurs het Concertgebouworkest in zijn streven om, als Nederlands ambassadeur voor internationale excellentie, wereldwijd op het allerhoogste niveau uitvoeringen van orkestmuziek te geven op de belangrijkste podia en onder leiding van de beste dirigenten. De Stichting Donateurs realiseert langdurige verbindingen tussen het orkest en zijn internationale publiek, gericht op het vergroten van betrokkenheid en het werven van fondsen voor met name muziekinstrumenten en jong talent. Een persoonlijke benadering van alle relaties staat daarbij voorop.

Het Koninklijk Concertgebouworkest tijdens de openingsavond van Sail, onder leiding van de energieke Daniel Harding.

De Stichting Donateurs vertaalt deze doelstelling naar vier bestedingsdoelen:

1. Opbouw en beheer instrumentencollectie

Om de unieke klankkleur en het artistieke topniveau van het Koninklijk Concertgebouworkest te behouden, bouwt de Stichting Donateurs gestaag verder aan de collectie hoogwaardige muziekinstrumenten en beheert deze ook.

Voornamelijk als gevolg van pensionering zijn er gemiddeld jaarlijks zo'n vier à vijf vacatures voor musici in het orkest. In de afgelopen vijf jaar kwamen er overigens in totaal bijna 35 nieuwe musici in het orkest. De meestal jonge musici die tot het orkest toetreden, beschikken zelden over een muziekinstrument van de gewenste kwaliteit. Zo'n instrument is tegenwoordig nauwelijks nog betaalbaar voor een jonge musicus. Ook bij diverse musici die reeds langer aan het orkest zijn verbonden, bestaat nog grote behoefte aan verbetering van het instrumentarium. Daarom spant de Stichting Donateurs zich in om de aankoop van topinstrumenten mogelijk te maken.

Inmiddels speelt ruim de helft van alle musici van het Koninklijk Concertgebouworkest op een instrument uit de collectie van de Stichting Donateurs of op een instrument dat door derden in bruikleen is gegeven en door de stichting wordt beheerd.

2. Jongtalentprogramma en educatieve projecten

Jong talent en educatie zijn bijzondere aandachtspunten van het Koninklijk Concertgebouworkest. Deze betreffen voornamelijk de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest en de jaarlijkse familieconcerten van het orkest voor jonge luisteraars en hun (groot)ouders. Aan beide activiteiten heeft de Stichting Donateurs de bijdrage voor dit jaar verhoogd. Dat geldt ook voor Essentials: concerten met werken die je gehoord moet hebben en met een jonge, vaak bij het orkest debuterende, solist. Zo levert het Koninklijk Concertgebouworkest een maatschappelijke bijdrage aan de educatie van het publiek nu en van de toekomst.

3. Bijzondere artistieke projecten

Het AAA-festival met uitdagende programmering, of cd's door orkestmusici: de Stichting Donateurs ondersteunt bijzondere projecten die zich artistiek onderscheiden en passen bij de internationale status van het orkest. Dat kunnen kleine projecten zijn van een enkele musicus, maar ook bijzondere producties voor het gehele orkest, zoals de concertante opera's.

4. Endowment fund

Om ervoor te zorgen dat het orkest ook bij tegenvallende sponsor- of subsidie-inkomsten op het allerhoogste niveau kan blijven presteren, nu en in de toekomst, is een aantal jaar geleden besloten om bij de Stichting Donateurs een vermogen op te bouwen dat alleen in tijden van hoge nood kan worden besteed. In 2011 ontving het orkest het bericht dat het met ingang van 2013 minder subsidie van de rijksoverheid kon verwachten. Hoewel het orkest tot op heden nog geen beroep hoefde te doen op dit Endowment fund, onderstreept deze tendens wel de noodzaak om zo'n continuïteitsreserve voor het orkest op te bouwen. De extra uitgaven en bestedingen die de Stichting Donateurs in 2015 deed, werden volledig gefinancierd uit de opbrengst van werving.

Een uitgebreid verslag van alle activiteiten en bestedingen in 2015 vindt u in hoofdstuk 2.

FONDSENWERVINGSBELEID

Vele particulieren, ondernemingen en fondsen steunen via de Stichting Donateurs het Koninklijk Concertgebouworkest.

Wervingsstrategie

De medewerkers van de stichting gaan voortdurend met potentiële particuliere schenkers in gesprek over hun drijfveren om te schenken aan het orkest en de specifieke schenkingsvorm die hen aanspreekt. Voor donateurs en het orkest zelf blijven de medewerkers een betrouwbare (gespreks)partner. Goede bereikbaarheid van de stafleden is daarbij vanzelfsprekend.

Steeds meer particuliere schenkers nemen de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest op in hun testament. De stichting wil deze mogelijkheid ook de komende jaren verder onder de aandacht brengen.

Tegelijkertijd groeit de bijdrage van de buitenlandse vriendenverenigingen van het orkest. Dit jaar zijn de Global Friends opgericht, voor muziekliefhebbers die buiten Nederland wonen en een band hebben met het orkest. De keuze voor de landen waarin

'Volgens mij is dit het refrein.' Het was even wennen voor veel bezoekers op Lowlands. Het Koninklijk Concertgebouworkest speelde er Le sacre du printemps van Igor Stravinsky. Zo'n 15.000 jongeren maakten kennis met deze revolutionaire muziek.

het orkest actief fondsen werft, sluit aan bij de internationale profilering van het orkest en het voorziet in het aangaan van meer bestendige relaties met enkele vooraanstaande Europese concertzalen. Met concertzalen in Parijs, Brussel, Londen en Frankfurt heeft het orkest nu een 'in residence'-relatie. Ook bij verschillende Europese festivals, zoals in Luzern, trekt het orkest jaarlijks volle zalen. Naast de reguliere concerten geeft het orkest daar regelmatig kamermuziekoptredens en workshops voor jonge talentvolle musici uit dat land en ontplooit het orkest andere activiteiten op het gebied van educatie en talentontwikkeling. De rol van de buitenlandse vriendenverenigingen en Global Friends, bijvoorbeeld als liaison tussen het orkest en jong talent in de betreffende landen, wordt naar verwachting de komende jaren groter.

Met De Salon, de zakelijke kring van donateurs, blijft het orkest relaties uit het bedrijfsleven aan zich binden. De Salonavonden, van hoog artistiek niveau, missen hun uitwerking niet. Veel leden en partners verlengden hun relaties met het orkest in 2015 en we mochten enkele nieuwe leden verwelkomen: alle reden om deze benadering voort te zetten.

COMMUNICATIE

Transparantie en zorgvuldigheid staan voorop bij de communicatie van de Stichting Donateurs. Niet alleen in de persoonlijke benadering, maar in alle communicatie-uitingen van de stichting. Informatie over bestedingen en activiteiten vormt de spil van de communicatie. De Stichting heeft regelmatig contact met haar donateurs; hiervoor wordt de nieuwsbrief Samenspel ingezet. Tijdens de Gouden Gilde Soirée werden de nieuwste aanwinsten van de instrumentencollectie gepresenteerd. De Stichting Donateurs gaf in 2015 verschillende nieuwsbrieven uit voor Gouden Gildeleden en leden en partners van De Salon: Samenspel. Voor Belgische Vrienden, de Global Friends en de zakelijke relaties werden diverse nieuwsbrieven gemaakt. Ook verschenen er drie achtergrondartikelen in Preludium, het programmabladd voor concertbezoekers.

Diverse schenkers werkten mee aan artikelen waarin zij hun drijfveren om aan het orkest te doneren kenbaar maakten. In 2015 werden donateurs onder meer vermeld in het Jaarverslag 2014. Natuurlijk biedt de Stichting Donateurs schenkers ook de mogelijkheid anoniem een bijdrage te leveren.

Uiteraard maakt ook dit jaarverslag deel uit van de communicatie. Na publicatie verschijnt het op de website en wordt het toegezonden aan donateurs, belanghebbenden en op verzoek ook aan andere geïnteresseerden.

In het nieuws

Het orkest blijft aantrekkelijk voor diverse media. De Opening Night was via de tv-zender Mezzo in 51 landen te volgen. Op de Nederlandse tv werd Bloed, zweet en snaren goed bekeken, de reality-serie over het orkest, waarin de verschillende solisten werden gevolgd en een aflevering aan het afscheid van onze geliefde chef-dirigent Mariss Jansons gewijd was. Zijn afscheid was ook onderwerp van een uitzending van Podium Witteman, waar onder meer algemeen directeur Jan Raes te gast was. Op social media werden we goed gevolgd voor en tijdens ons optreden op Lowlands, waar het orkest voor het eerst in de geschiedenis voor ruim 15.000 jongeren speelde, en veel bezoekers aan onze buitenlandse optredens lieten enthousiaste reacties achter. Ook hierover leest u meer in dit jaarverslag.

De klokken zoals Mahler ze gehoord heeft toen hij in de bergen aan het componeren was. Slagwerker Bence Major probeert ze uit vlak voor de uitvoering van de Derde symfonie van Mahler. Met dank aan een echtpaar uit Zwitserland.

2. ACTIVITEITEN EN BESTEDINGEN

INSTRUMENTEN

De klank van het Koninklijk Concertgebouworkest ontstaat niet zomaar. Daar werken de dirigent en de musici van het orkest continu aan: luisteren, spelen, verfijnen. Iedere dag opnieuw. Met de beste instrumenten. Een van de belangrijkste doelstellingen van de Stichting Donateurs is nieuwe instrumenten te verwerven en de collectie te onderhouden. De aanschaf van een instrument is het resultaat van een zorgvuldig en soms langdurig proces. Een nieuw instrument moet niet alleen bijdragen aan de unieke klank van het orkest, maar ook naadloos passen bij de musicus die het bespeelt. Het nieuwe instrument geeft de musicus weer extra mogelijkheden en klankkleuren en samen tillen ze elkaar naar onverwachte hoogten.

Ruim de helft van de musici uit het orkest speelt ondertussen op een instrument van of beheerd door de Stichting Donateurs. Sommige aankopen zijn het resultaat van een intensieve zoektocht, andere zijn kansen die onverwacht voorbij komen. In 2015 konden aan de collectie prachtige, nieuwe instrumenten toegevoegd worden. Sommige daarvan waren reeds in 2014 besteld:

- ♦ **twee hoorns** voor Laurens Woudenberg, een discant hoorn en een Bes/F-dubbelhoorn
- ♦ **kerkklokken** voor de slagwerkgroep, zie hoofdstuk 4
- ♦ **harp** voor Petra van der Heide

Op de Gouden Gilde Soirée van 10 mei liet solohoornist Laurens Woudenberg horen welke mooie muziek hij uit zijn nieuwe hoorn kan laten komen.

- ♦ **drie trombones** voor Bart Claessens, Nico Schippers en Martin Schippers
Speciaal voor deze musici zijn nieuwe trombones van het merk Vincent Bach vervaardigd. De drie musici zochten naar de klankkleur van de 'oude' Bach-trombones, waarop ze speelden tot na hun studietijd. Trombones worden bij het Koninklijk Concertgebouworkest intensief gebruikt en de toenmalige waren aan vervanging toe. ING ondersteunde de aankoop door de trombones als een van de doelen van hun rentepuntenactie te bestempelen. De hoofdsponsor van het Koninklijk Concertgebouworkest verdubbelde iedere gift die binnenkwam.
- ♦ **twee sets buxushouten klarinetten** voor Olivier Patey en Hein Wiedijk
'Een wonder.' Dat was de reactie van Olivier Patey toen hij de klarinetten voor het eerst bespeelde. Ze zijn van buxushout gemaakt, wat ze een directe, warme en ronde klank geeft, uitstekend geschikt voor oudere muziek zoals die van Beethoven. Hein Wiedijk en Olivier Patey bespeelden de nieuwe instrumenten meteen tijdens de tournee naar Luxemburg en Zuid-Korea in april, waar het orkest alle Beethoven-symfonieën uitvoerde onder leiding van Iván Fischer.

Naast de reeds bestelde instrumenten, konden wij in 2015 de volgende instrumenten verwerven:
- ♦ **contrabas** voor Dominic Seldis: over zijn zoektocht vertelt hij op pagina 18 en 19
- ♦ **viool** voor Sylvia Huang; zij vertelt erover op de pagina hiernaast
- ♦ **viool** voor Leonie Bot, een vermoedelijke Storioni uit 1793.
'Normaal gesproken ken je de geschiedenis niet, maar nu kon ik de vorige bespeler ontmoeten. Dat was heel bijzonder. Deze musicus was 91, had er zijn hele leven op gespeeld en heeft er nu afstand van gedaan. Hij vertelde er prachtige verhalen over. Hij gaf echt het stokje door.'
- ♦ **cello** voor Christian Hacker, een Gaetano Sgarabotto uit ca. 1910:
'De klank is krachtig met een helder randje. De boventonen geven een mooi karakter en dragen in de Grote Zaal denk ik goed. Voor mij betekent de nieuwe cello drie stappen vooruit en een grote motivatie voor mijn verdere ontwikkeling zowel in de groep als kamermuzikaal en solistisch.'
- ♦ **drie trommels** voor de slagwerkgroep: een Spizzichino- en twee Dreschner-trommels, overgenomen van voormalig slagwerker Gustavo Gimeno.
- ♦ **klarinetset** voor Hein Wiedijk
'Aan het begin van het seizoen probeerde ik deze set uit. Ik ben ze meteen gaan bespelen op concerten, zowel kamermuziek als orkest, en was zeer onder de indruk van de intonatie, de ergonomie, maar ook van de klank van deze instrumenten.'
- ♦ **hoorn** voor Félix Dervaux
Deze speciale dubbelhoorn is vanwege zijn helderheid en grotere flexibiliteit bijzonder geschikt voor de meest moeilijke programma's uit het repertoire, zoals Ein Heldenleben.

'Geen enkele viool haalt het bij deze'

Na twee noten wist ze het al. Eerste violiste Sylvia Huang vond in Duitsland de viool waar ze naar zocht. 'Hij voelt als mijn derde arm.'

'In juli ging ik met mijn vriendin en collega Mirelys Morgan Verdecia naar een vioolbouwer in Stuttgart. Daar probeerde ik een instrument en ik voelde meteen dat het een heel speciale viool was. Ik had contact. Hoe hij klonk als je erop speelde: warm, rond en tegelijk krachtig. Het was het eerste instrument dat ik probeerde!'

De beste

'Natuurlijk heb ik die dag andere violen geprobeerd. Geen een haalde het bij deze. Van de vioolbouwer mocht ik hem meenemen naar huis, zodat ik hem nog meer kon uittesten. Dat was heerlijk. Tijdens de zomer heb ik nog meer violen getest, maar deze bleef de beste.'

Kerstcadeau

'Toen moest het orkest het nog goed vinden. Ik heb gespeeld voor mijn collega's en die gingen snel akkoord. Vlak voor de kerst kwam het verlossende telefoontje van Hanna Philips van de Stichting Donateurs: de aankoop was rond!'

Oude man

'Nu heb ik de kans op een goed instrument te spelen. Hoe meer ik erop speel, hoe meer de viool zich ontwikkelt, zeker bij dit instrument, want volgens mij werd het niet bespeeld. De viool verandert en ik ook. Je moet het instrument hebben waarop je het gevoel dat je uit wilt drukken, ook echt kunt spelen. Dat jouw persoonlijkheid eruit komt. Dat kan ik bij deze Landolfi uit 1751, een oude man. Ja, deze viool is een man. Hij helpt mij ontwikkelen als musicus. Iedere dag ontdek ik nog nieuwe mogelijkheden.'

'Je moet
de viool hebben
waarmee jouw
persoonlijkheid
eruit komt'

Een oude meester, een nieuwe aanwinst

Jarenlang zocht solocontrabassist Dominic Seldis tevergeefs naar een nieuw instrument.

Op het moment dat hij even niet op zoek was,

kwam uit onverwachte hoek een kans. 'Ik wist het meteen: dit is hem.'

Niemand in Nederland kon het ontgaan zijn dat de aanvoerder van de contrabasgroep rondkeek. Zelfs een tv-ploeg ging met hem mee op zijn zoektocht. En het lukte maar niet. 'Ik had een prima instrument. Een nieuwe moest dus veel beter zijn.' Hij liet het even rusten. Dat hielp.

Collega's

'Het was op 13 september dat de San Francisco Symphony in Het Concertgebouw optrad. Een collega van het NedPho vertelde Pierre (-Emmanuel de Maistre) dat een van de contrabassisten van dat orkest zijn instrument wilde verkopen. Binnen 24 uur had ik het in mijn handen.' De rest is geschiedenis.

**'Er is geen grens aan
zijn mogelijkheden'**

Klasse

'Het is een van de beste voorbeelden van een Panormo. De mooiste waarop ik ooit gespeeld heb. Het instrument hoort tot de top 10 van contrabassen, wereldwijd.' De superlatieven vliegen door de lucht als hij erover praat, maar hij meent het allemaal echt. 'Het is pure klasse. Die specifieke, Italiaanse klank: vol, rond. De klank, kleur en projectie zijn absoluut top. Er is geen grens aan zijn mogelijkheden. En hij kwam gewoon uit de lucht vallen!'

De club

Overigens was het niet meteen allemaal geregeld. Want de San Francisco Symphony vertrok weer. Met de contrabas. 'We moesten hem terug naar Amsterdam verschepen. Johan (van

Maaren, de orkestbode verantwoordelijk voor logistiek en transport) deed dat voortreffelijk. Als een kunstwerk hebben ze hem hiernaartoe geregeld. De Panormo was nog helemaal zuiver. Dit instrument is in 1810 gebouwd om het lang uit te houden. Mijn collega's waren het meteen met me eens. Geen enkele twijfel. De projectie in de Grote Zaal is enorm.' Met zijn armen maakt de contrabassist een grote cirkel. 'Een voormalig collega van mij in Cardiff, die er ook een heeft, zei: "Welkom bij de club." Dat de Stichting Donateurs dit mogelijk maakt,' verzucht hij.

Oude meester

'Nu moet ik hem nog leren bespelen. Dat kan jaren duren, maar het is heerlijk om te doen. Ik voel me zo gezegend! Hij opent zich steeds meer naar mij en ik naar hem. Het is een nieuwe vriendschap. Ik moet hem met respect behandelen. Ook fysiek: hoe minder kracht ik gebruik, hoe meer hij geeft. Hij is een oude meester.'

Historie

'Wat ook zo bijzonder is aan dit instrument: we weten wie de vorige eigenaren waren. Voor een contrabas is dat heel bijzonder. Toen de bas gebouwd werd, woonde Vincenzo Panormo in Londen. Daar zou hij tot de Salomon-collectie behoord hebben: de man die Haydn naar Londen bracht. Het zou kunnen dat deze contrabas op premières van de beroemde Salomon-symfonieën bespeeld is. Hij was daar in die tijd. Op die historie wil ik voortbouwen. Samen met mijn collega's van de contrabasgroep, waar geweldige collega's zijn bijgekomen de laatste jaren, ook tutti-spelers.' Hij noemt al hun namen op en vertelt hoe fantastisch ze allemaal zijn. 'De combinatie van goede musici en goede instrumenten zie je niet vaak. Ja, bij het Koninklijk Concertgebouworkest.'

Hoe klinkt een schilderij? Trompettist Bert Langenkamp liet het horen, improviserend op tekeningen die de kinderen zelf mee hadden gebracht, voor het concert Schilderijen van een tentoonstelling op 7 juni.

KINDERCONCERTEN EN EDUCATIE

'Mijn kids waren van de partij, superleuk concert!'

reactie op Facebook

Met hun tekening in de hand kwamen honderden kinderen naar onze concerten op 7 juni. Zij hadden allemaal gehoor gegeven aan een oproep in de app en een filmpje op de website. Geïnspireerd op hun tekeningen maakte trompettist Bert Langenkamp muziek, voor het concert. Hij ging de kunstwerken allemaal langs, tot groot plezier van de kinderen. Zo had Moessorgski dat in 1874 ook gedaan met zijn Schilderijen van een tentoonstelling. Dat werk kregen de kinderen vervolgens te horen in de Grote Zaal. Ze genoten volop van de muziek.

Bekroond

De door het orkest ontwikkelde educatieve apps voor het primair onderwijs zijn gratis dankzij bijdragen van donateurs, waaronder het Jacobson Fonds. Onze kinderapp Peter en de wolf, die in 2014 beschikbaar kwam, is dit jaar onderscheiden met de Gouden Apenstaart, de prijs voor de beste online content voor kinderen. 'Erg mooi gemaakt, een kunstwerkje', oordeelde de vakjury. 'Klassieke muziek komt binnen, zo in de klas of in je kamer.' Voor alle vaders, moeders, opa's en oma's: de app is te krijgen in de app store.

Hoor de wind waait

Op speciaal verzoek van Sinterklaas speelde het Koninklijk Concertgebouworkest op 22 november twee concerten vol pepernoten. Zo'n drieduizend kinderen speelden gedeeltelijk mee op hun zelfgemaakte slagwerkinstrument.

Een schokgolf gaat door de Grote Zaal: Sinterklaas staat op het dak en luistert mee! Het muziekstuk Pepernoten voor groot orkest van slagwerker Nick Woud wordt ingezet. Meteen worden de liedjes die daarin zijn opgenomen, herkend en uit volle borst meegezongen. En meegetrommeld.

De meeste kinderen hadden zelf een instrument gemaakt waarmee ze konden schudden, raspen en slaan. Zij hadden allemaal het filmpje op de website bekeken en waren op verzoek van dirigent Rory Macdonald en verteller Jeroen Kramer thuis aan de slag geweest. Voor het concert oefenden de kinderen onder leiding van soloslagwerker Herman Rieken. Razendsnel leerde hij hen een ritme. 'Dat komt helemaal goed', riep de slagwerker boven het geluid uit.

Tijdens de concerten lieten de kinderen zich niet onbetuigd. ‘Doe de wind eens na’, vroeg verteller Jeroen. Massaal werd er geschud. ‘En nu het maanlicht.’ Hartstochtelijk gerasp klonk uit de handen van de vele Sinten en Pieten die in de zaal zaten. De opwinding was een uur lang van de gezichten af te lezen. Met als hoogtepunt hard geklop op de deur. De muziek van Debussy (Fêtes uit Trois nocturnes) verhoogde de spanning nog meer. Plotseling stond de Sint op het podium. De goedheiligman was zo tevreden over de musici op het podium en in de zaal, dat hij beloofde dat iedereen die avond zijn schoen mocht zetten. Hij liet de Grote Zaal glunderend achter.

Deze familieconcerten werden mogelijk gemaakt door het Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds, het Pan Fonds, Mevrouw M. van de Geijn en De Salon.

ACADEMIE

Opnieuw heeft een muzikalent nog tijdens zijn Academiejaar een auditie gewonnen bij een gerenommeerd orkest. Contrabassist Benjamin Ziai, in september begonnen, speelt in april 2016 zijn eerste weken bij het Zweedse Radio Symfonie Orkest. Maar hij maakt zijn academiejaar in Amsterdam af. Alice Weber, die in juni haar certificaat kreeg, is nu altvioliste bij het orkest van voormalig chef-dirigent Mariss Jansons, het Symfonieorkest van de Beierse Omroep. De Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest is ook dit jaar weer onverminderd succesvol geweest.

Regelmatig kunt u voormalig academisten als remplaçant tussen de orkestleden zien en horen: violiste Saskia Otto bijvoorbeeld, uit het seizoen 2014-2015, of slagwerker Marc Aixa Siurana die vorig jaar de Academie met succes doorliep en veelvuldig terug te zien was. Zes voormalig academisten zijn sinds de oprichting van de Academie toegetreden tot het orkest.

Masterclass

Op 31 maart was de Kleine Zaal gevuld met muziekliefhebbers en docenten, toen violist en artist in residence Leonidas Kavakos een masterclass gaf aan academisten. ‘We zijn op een archipel, maar waar zijn de eilanden?’ vraagt hij aan Alice Weber die het Allegro appassionato uit de Altvioolsonate van Brahms speelt. De altvioliste pikt het snel op. ‘Hier is het een golf’, zegt Kavakos. ‘Hij komt op, krult, beweegt, legato, de klank ontwikkelt zich, en verdwijnt.’ Zijn aanwijzingen gaan nooit over de techniek. ‘Een rust is ook muziek. Beweeg zonder geluid. Speel de stilte.’ Langzamerhand ontstaat het verhaal. Dan komt het slot. ‘Dit is niet het einde van het stuk, maar het hoogtepunt. Droevig, intens.’ Hij pakt zijn viool. De muziek snijdt dwars door de zaal en blijft secondenlang hangen. Niemand beweegt. ‘Dit is waarom dit stuk geschreven is.’ Hij heeft Alice Weber en de zaal volledig ingepakt.

Breed

Naast Benjamin Ziai begonnen in september de violistes Alexa Farré en Lilit Poghosyan, altvioliste Sofie van der Schalie, fluitiste Joséphine Olech, cellist Boris Nedialkov en hoornist Martijn Appelo aan hun leer- en ervaringsjaar. Meespelen met het orkest,

Boekarest, september: oude en huidige academisten. Boven: Honorine Schaeffer, Alexa Farré, Julie Moulin, Martina Forni, Sofie van der Schalie, Josephine Olech, Marc Aixa Siurana, Sanne Hunfeld, Joanna Westers. Onder: Maartje-Maria den Herder, Valentina Bernadone, Ilka van der Plas

concerten met kamermuziek verzorgen, masterclasses en trainingen volgen, en improvisatie- en educatievaardigheden ontwikkelen: de Academie is uitgegroeid tot een brede opleiding.

Kamermuziek

Naast de masterclass van de artist in residence zijn er meer mogelijkheden voor de academisten om ervaring op te doen in het spelen van kamermuziek. Concerten binnen de intieme setting van Kasteel Amerongen en een gratis lunchconcert in de Kleine Zaal worden door academisten als bijzonder ervaren, ook omdat ze dat vaak samen met orkestleden voorbereiden en uitvoeren. En goede sfeer is er altijd op het Festival Jong Talent op Schiermonnikoog, waar onze academisten kamermuziek maakten.

De samenwerking met de Sweelinck Academie, het jongtalentprogramma van het Conservatorium Amsterdam, krijgt steeds verder vorm. Samen met orkestleden voeren deze jonge studenten aan de vooropleiding van het conservatorium kamermuziekconcerten uit.

De Academie wordt volledig mogelijk gemaakt door de Stichting Donateurs, een royale donatie van een groot muziekliefhebber, de Zwitserse Vriendenvereniging, De Salon en het Irwan Rachman Fonds. Het Francis Fonds maakt het mogelijk dat academisten vanaf dit

Tussen topmusici

Drie jaar geleden had hoornist Martijn Appelo niet kunnen denken dat hij nu tussen de musici van het Koninklijk Concertgebouworkest zou spelen. Onder grote dirigenten. 'Er wordt met lef gespeeld.'

'In Nederland heb je twee droomorkesten, Het Rotterdams Philharmonisch en het Koninklijk Concertgebouworkest. Als er dan een plek voor hoorn op de Academie komt, moet je die kans pakken.' Dat deed de Rotterdammer Martijn Appelo dan ook. Zelfverzekerd vertelt hij over zijn eerste maanden, in De Balie in Amsterdam.

Belangrijk

'Ik had al wel eens in een orkest gespeeld, maar nog niet in het Koninklijk Concertgebouworkest. Je krijgt meteen verantwoordelijkheid. In het programma met Brahms en Fauré in oktober speelde de hoorn een belangrijke rol, vooral bij Brahms. Daar ben je makkelijk kwetsbaar. Dat is spannend. Maar het ging goed. Bij een ander concert mocht ik de eerste hoorn verdubbelen.' De glans in zijn ogen vertelt dat die verantwoordelijkheid hem wel bevalt.

Puntje van de stoel

'Je ziet het verschil tussen goede musici en topmusici. Bij een goede musicus klinkt een melodie altijd hetzelfde. Hij voert het op een concert uit zoals hij het 's middags op de repetitie gespeeld heeft. Maar als je dan fagot-aanvoerder Gustavo Núñez hoort. Die moest vier keer een solo spelen. Vier keer klonk het anders. Het orkest zat op het puntje van zijn stoel. Dan ben je kamermuziek aan het maken. Het is mooi om te zien hoe ze risico's durven te nemen. Zo moet het dus! Dat probeer ik nu zelf in de praktijk te brengen.'

Niveau

'Als je meespeelt, voegt je niveau zich naar het orkest. Je gaat meer eisen van jezelf; je mag niks fout doen. Als ik nu een orkest hoor dat ik vroeger goed vond, kan ik dat nu opeens niet meer zo goed vinden. Je perceptie van wat normaal is, gaat omhoog.' Hij vertelt het alsof het allemaal vanzelf gaat.

'Het is mooi om te zien hoe de musici risico's durven te nemen. Zo moet het dus!'

Ademhalen

Hij geniet van alle onderdelen van de Academie. 'Het is leuk om les te hebben van Laurens (Woudenberg) en Félix (Dervaux). Félix is zo gefocust, studeert zo hard. Talent alleen is niet genoeg. Je moet ook hard werken.' Beide aanvoerders begeleiden hem. Maar hij gaat ook les nemen van andere koperblazers. Perry Hoogendijk weet veel van het Amerikaanse systeem van ademhalen. Daar ben ik benieuwd naar.'

Mogelijkheden

De masterclass van artist in residence Jean-Yves Thibaudet vond Martijn Appelo een bijzondere ervaring. Je speelt met topmusici: de pianiste van de Muziekkapel Koningin Elisabeth, Lilit Grigoryan, en met mede-academiste en violiste Alexa Farré was het heel leuk om te spelen. We voerden onder meer het Hoorntrio van Brahms uit. Thibaudet zei niet: "Zo moet het", maar: "Zo zou je het kunnen doen." Hij geeft mogelijkheden aan. Hij gaf suggesties voor frasering en lijnen maken in de muziek. Of, bij mij: "Laat je iets meer gaan."

Volhouden

Ik heb ook iets gehad aan Alexandertechniek. Dat had ik niet gedacht. Ik stond iets te veel naar achteren en nu ik recht sta, kan ik de lucht beter boven laten komen. Zo kan je het langer volhouden. Voor een blazer is dat belangrijk.'

Topvorm

Maar het hoogtepunt vond hij zonder meer: 'Lohengrin. Het orkest was in topvorm. Aan het begin van de derde akte kwam Klaus Florian Vogt zijn aria zingen op de trap achter mij, op anderhalve meter. Wat een stem.'

Martijn Appelo haast zich naar zijn les met Perry Hoogendijk, vlak voor zijn volgende optreden in zijn droomorkest.

Leren van maestro Valéry Gergiev. De jonge Amerikaan Joshua Weilerstein staat op 5 april voor het eerst van zijn leven voor het Koninklijk Concertgebouworkest. De masterclass is mogelijk gemaakt door diverse donateurs.

JONGTALENTPROGRAMMA

Op verschillende manieren ondersteunen donateurs jonge talenten bij hun ontwikkeling tot orkestmusicus of dirigent. Stichting Ammodo, de Schweizer Mengelberg Stiftung en het Kirill Kondrashin Fonds maakten de masterclass dirigeren op 3 april mogelijk.

Meer dan dirigeren

‘Je wilt het orkest sneller laten spelen. Hoe doe je dat?’ vraagt de maestro aan Ben Gernon die het spits mocht afbijten met het symfonische gedicht Don Juan van Richard Strauss. ‘Niet door te zeggen dat het sneller moet, maar het zelf aan te geven. Doen!’ De jonge Brit probeert het. Na twee maten stopt Gergiev hem weer. ‘De musici willen inzetten en kijken naar jou. Jij moet ook naar hen kijken. Look left.’ Musici en het publiek glimlachen. Onder hen ook collega-dirigenten die met de partituur in de hand meekeken en luisterden.

Glimlach

De Amerikaan Joshua Weilerstein geniet van zijn eerste ervaring met een toporkest. Tijdens zijn La mer van Claude Debussy staat hij voorturend te glimlachen. De maestro waarschuwt voor een overdosis glimlach en laat Weilerstein het donkere gedeelte uit het laatste deel nog een keer doen. ‘Nu moet je zorgen dat er magische momenten komen. Meer kijken naar de musici en minder zwaaien, want daarmee verlies je de magie.’ Hij laat zien hoe je dat doet. Met één hand dirigeert hij, nauwelijks bewegend. De inzet van de fluit en de hobo is betoverend.

Persoonlijkheden

Zaurbek Gugkaev uit de Russische deelrepubliek Noord-Ossetië gaat helemaal op in de muziek. De emotie is van zijn gezicht af te lezen. Maestro Gergiev staat achter hem. Knikt af en toe. ‘Het orkest geeft een geweldige klank. Let op dat je de bureaucratie niet vergeet. Blijf de 1 en de 2 slaan. De musici vangen het nu voor je op, maar in het vervolg moet je ze laten weten waar we zijn.’

Zo kreeg het publiek op deze ochtend drie compleet verschillende persoonlijkheden te zien. En een blik op de dirigenten van de toekomst.

Bernard Haitink Fonds

De extra beurs voor oud-academisten uit het Bernard Haitink Fonds is dit jaar toegekend aan slagwerker Marc Aixa Siurana, die daarmee masterclasses en privélessen gaat volgen. In New York, München en Berlijn wil hij zijn kennis van de verschillende slagwerkstijlen onderzoeken en zich verder bekwamen op het gebied van auditietraining.

Willem Mengelberg Fonds

Negen jonge musici volgden een masterclass dankzij het Willem Mengelberg Fonds. Hoe zij dat ervaren hebben, schreven zij in een verslag. Een paar impressies:

‘In de zomer van 2015 heb ik deelgenomen aan de Kurt Thomas Cursus, een masterclass voor koordirigenten. Wat me erg beviel was de diversiteit van de docenten. Adrian van der Spoel en Sigvards Klava hebben me heel nieuwe inzichten gegeven in hun muziek en van Rob Vermeulen heb ik veel geleerd over de communicatie met een professioneel koor. Uiteindelijk heb ik bij het slotconcert op 11 juli twee werken mogen dirigeren. Ik heb heel veel geleerd van deze intensieve cursus. Vooral dat ik meer vertrouwen kan hebben in mijn eigen kwaliteiten. De cursus heeft me erg gemotiveerd om me de komende tijd actief bezig te houden met mijn ontwikkeling als dirigent om te zien waar deze ontwikkeling toe kan leiden.’

Dennis Broeders, dirigent

‘De cursus Keshet Eilon in Israël was zo geweldig dat ik zeker weet dat het me de rest van mijn leven zal bijblijven. Ik heb van verschillende docenten les gehad, waaronder Itzhak Raskovsky, Shmuel Askenazy, Ani Schnarch, Vadim Gluzman en Ivry Gitlis. Buiten deze lessen heb ik ook deelgenomen aan verschillende ensembles. Op verschillende concerten heb ik solo gespeeld, waarbij ik ook de voorpagina van de krant (zie foto) heb gehaald! Ik heb heel veel geleerd, met name van de Mozartinterpretatie van Shmuel Askenazy. Ik hoop dat dit positieve invloed heeft op mijn audities in de toekomst. Dat deze cursus ook al goed gewerkt heeft voor mijn naamsbekendheid/contacten, blijkt al uit het feit dat ik eind deze week naar Genève ga om voor de Verenigde Naties een concert te geven. Dit is via mensen van Keshet Eilon georganiseerd. Nogmaals, heel erg bedankt voor het mogelijk maken van deze geweldige en invloedrijke ervaring!’

Sabine Poiesz, violiste

‘De International Music Academy ‘Classical Summer’ werd dit jaar voor het eerst georganiseerd en ik ben ontzettend blij dat ik daar dankzij de steun van het Willem Mengelbergfonds bij kon zijn. Gary Hoffman trok cellisten aan van zeer hoog niveau. Dat maakte de masterclasses erg inspirerend. Ik heb met hem gewerkt aan de suite voor cello solo van Cassado en Trois Beaux Oiseaux du Paradis van Ravel. De Cassado heeft hij heel veel gespeeld en de lessen op dat stuk waren dan ook erg nuttig. Hij wist me een dieper inzicht te geven in de grote lijn van het stuk. Aan het eind van de week werden er prijzen uitgereikt naar aanleiding van de masterclasses, waarbij ik een eervolle vermelding ontving. Het is een masterclass met een hoog niveau, in de prachtige stad Lissabon!’

Marscha van Nieuwkerk, celliste

Cadetten Zuid-Afrika nu professional

Het bezoek van het Koninklijk Concertgebouworkest aan Zuid-Afrika tijdens de Wereldtour in 2013, krijgt een tweede vervolg.

Musici van het Koninklijk Concertgebouworkest gaan de komende vijf jaar regelmatig lessen en masterclasses geven aan muziekstudenten in Zuid-Afrika. Op 20 november tekende het orkest samen met het KwaZulu-Natal Philharmonic Orchestra uit Durban een intentieverklaring in Johannesburg.

De violisten Arndt Auhagen en Henk Rubingh gaven op die dag openbare lessen in de Turbine Hall. Eerder gaven al les aan veertien leerlingen uit diverse delen van het land.

Dat donateurs daadwerkelijk bijdragen aan de ontwikkeling van jong talent, bewijzen twee van de drie cadetten van het KwaZulu-Natal Philharmonic Orchestra. Thando Nkangana en Tshegofatso Mokobe, die in mei 2014 op bezoek waren in Amsterdam, zijn nu aan het werk als beroepsmusici. Voor hen was het bezoek aan het orkest, waarbij ze onder meer les kregen van orkestmusici, een enorme stimulans om door te gaan om de professionele top te bereiken. Het uitwisselingsprogramma werd mede mogelijk gemaakt door het De Witt Wijnen Fonds.

BIJZONDERE ARTISTIEKE PROJECTEN

Donateurs maakten een aantal bijzondere artistieke projecten mogelijk dit jaar.

Mozart: Strings & Winds

Hij haalde meteen de Classic Top 10: de cd met werken van Wolfgang Amadeus Mozart door Camerata RCO, een van de ensembles van musici uit het Koninklijk Concertgebouworkest. De cd is volledig mogelijk gemaakt door het Huib Kersten Fonds.

Lohengrin

Bij veel muzikliefhebbers zit hij nog vers in het geheugen: de half geënceneerde uitvoeringen van de opera Lohengrin van Richard Wagner in december. Een uitgebreide reportage vindt u in Hoofdstuk 4, want deze historische optredens werden mogelijk gemaakt door een Amerikaans echtpaar.

Cello Society in de Rode Hoed

Bijna alle cellisten van het Koninklijk Concertgebouworkest waren aanwezig op de avond van 11 september, aangevuld met academist Boris Nedialkov. Onder de naam RCO Cello Society gaven zij een concert in de Rode Hoed. Muziek van Vivaldi tot Pärt klonk in de intieme sfeer van het pand aan de Keizersgracht. Het concert, waaraan ook een vijftal andere strijkers uit het orkest en een clavecinist meewerkten, werd mogelijk gemaakt door het Christiaan Vlek Fonds.

AAA-concerten

De Serie Actueel, Avontuurlijk en Aangrijpend zorgde in oktober voor Breaking News, door enkele honderden Syrische vluchtelingen uit te nodigen. Het initiatief kwam van jongerenvereniging Entrée. In een volle Grote Zaal waren zij getuige van de première van Sheherazade 2 van John Adams die zelf dirigeerde en de Syriërs persoonlijk welkom heette. ‘Mijn mooiste muzikale ervaring ooit’, noemde solocontrabassist Dominic Seldis de première van The Wolf, het speciaal voor hem geschreven concert voor contrabas en orkest, door de Chinese componist Tan Dun, die het zelf dirigeerde. Dat leverde bij veel bezoekers kippenvelmomenten op: China was Here op 29 januari. ‘Het was voor mij de

eerste keer dat ik met zo'n spiritueel persoon samenwerkte. Toen we het voor het eerst samen doornamen, slechts tien dagen voor het concert, was ik in tranen: er ontstond zo'n band tussen ons, dat had ik nog nooit meegemaakt', vertelde Dominic Seldis. 'Het moeilijkste moment is de trap. Je staat daar bovenaan en je denkt: waarom doe ik dit? En dan speel je en dan... Mijn moeder zat in de zaal. Dit was de best mogelijke manier om haar te bedanken.'

Ook voor andere musici was het concert gedenkwaardig: voor Petra van de Heide was het aangrijpende Nu Shu geschreven, een 'dramatische symfonie voor harp orkest en 13 microfilms', geïnspireerd op een verdwenen gesproken taal, ontwikkeld door vrouwen in China die van het officiële culturele leven uitgesloten zijn. Hun verhalen kwamen naar voren terwijl de harp indruk maakte. Later kon zij dit concert opnieuw uitvoeren onder leiding van Tan Dun, tijdens de opening van de Biënnale van Venetië.

Ook de slagwerkers kregen uitzonderlijke dingen te doen. Onder meer bespeelden twee van hen met hun handen een kom met water. Het klateren klonk door de hele Grote Zaal.

IJ-Salon

Anders dan anders. Dat is waarom musici uit het Koninklijk Concertgebouworkest graag spelen in de IJ-Salon, waar altviolist Michael Gieler muziek met andere kunst disciplines vermengt tot nieuwe kunstvormen. En dat is ook waarom de serie zo populair is op de zaterdagmiddag in het Muziekgebouw aan 't IJ: je weet nooit wat je te wachten staat. De IJ-Salon ging dit jaar internationaal. Op het International Bach Festival op Gran Canaria kreeg de Matthäus Passion van Bach een nieuw gezicht, onder leiding van dirigent Michael Gieler en regisseur Carel Alphenaar. En musici uit het orkest natuurlijk.

Soloharpiste Petra van der Heide tijdens de repetitie voor Nu Shu van componist-dirigent Tan Dun. Beiden voerden dit aangrijpende stuk later opnieuw uit op de Biënnale van Venetië.

Bijna alle musici uit het orkest zijn liefhebbers van kamermuziek. Zo is ook het GoYa-kwartet ontstaan: Sylvia Huang, Mirelys Morgan Verdecia, Martina Forni en Honorine Schaeffer, hier in actie tijdens de IJ-Salon op 12 december.

De IJ-Salon wordt mede ondersteund door de Stichting Donateurs.

Spelen voor MORE

Ruim 80 genodigden waren bij de opening van het museum MORE in Gorssel op 30 mei, waar het Koninklijk Concertgebouworkest speelde. Dit concert was ook een bedankje voor de strijkinstrumenten die enkele orkestleden in bruikleen kregen van de initiatiefnemers van dit museum.

Requiem

De succesvolle Requiemserie is dit jaar voortgezet met het troostrijke werk van Fauré. Geen plaats bleef onbezet op 30 september en 1 en 4 oktober.

RCO Editions

Het vernieuwende RCO Editions ondergaat een transformatie. Het wordt van een elektronisch tijdschrift tot een streamingsdienst die via de website toegankelijk wordt voor iedereen. Alle concertregistraties die met steun van de Stichting Donateurs tot stand zijn gekomen, blijven op deze manier beschikbaar.

Essentials

Essentiële symfonische meesterwerken, internationaal doorbrekende solisten en de energieke inleidingen van de Belg Thomas Vanderveken vormen de ingrediënten voor deze succesvolle serie. Op deze concerten komen veel jonge bezoekers af.

Club Night

De musici van het Koninklijk Concertgebouworkest in een nachtclub. Bezoekers van nachtclub Air beleefden dat op de late vrijdagavond van 3 april. Onder meer concertmeester Liviu Prunaru, plaatsvervangend concertmeester Tjeerd Top, solotrompettist Omar

'Er waren veel mooie muzikale momenten. Mijn leermeester Von Karajan zei altijd: "Je moet het orkest niet te veel storen." Ik denk niet dat me dat altijd gelukt is, maar OK.'

'Ik heb voor jullie gespeeld, publiek. Jullie waren fantastisch: deskundig, ontwikkeld, enthousiast. Dit is een geweldig orkest. Blijf het steunen. Alstublieft. Het is een schat.'

Afscheid van onze Mariss Jansons, chef-dirigent 2008-2015

geliefde maestro op 20 maart was zijn laatste concert

33

De majesteit verraste de maestro door hem zijn laatste bos bloemen te overhandigen als chef-dirigent.

Samen met algemeen directeur Jan Raes kijkt hij terug op een prachtige periode.

*'Hij is de man die het Koninklijk
Concertgebouworkest in 2008
wist op te tillen tot het niveau
van "beste orkest ter wereld"'*
De Volkskrant, 21 maart

*'Dit was hoe je het ook bekijkt een historische avond,
de afsluiting van een tijdperk dat door zowel
de musici als de dirigent als zeer bijzonder werd ervaren.
Een gelukkig huwelijk zozegd.'*
Trouw, 23 maart

*'Het slotapplaus was vanzelfsprekend
groot en lang, als een cumulatie
van elfjaar met overwegend prachtconcerten.'*
Het Parool, 23 maart

3. DONATEURS IN NEDERLAND

De Opening Night, een intiem celloconcert door de cellogroep, open air op Sail, of de masterclass voor jonge dirigenten: het was een prachtig jaar voor veel donateurs, die graag ingingen op de uitnodigingen voor de speciale concerten die er dit jaar georganiseerd werden.

Nieuwe initiatieven

Veel donateurs ontmoetten elkaar, de musici en andere gasten op de Opening Night, een van de nieuwe initiatieven die het Koninklijk Concertgebouworkest dit jaar ontplooidde. Toekomstig chef-dirigent Daniele Gatti leidde de seizoenopening in stijl op 10 september, in aanwezigheid van beschermvrouwe Koningin Máxima. Een Grote Zaal in black tie luisterde onder meer naar stercellist Yo-Yo Ma die voor het eerst in twintig jaar weer met het Koninklijk Concertgebouworkest speelde en met een toegift samen met de cellogroep de zaal betoverde. Veel Global Friends maakten gebruik van het aanbod naar Nederland te komen om elkaar en andere muzikliefhebbers te ontmoeten.

Cellist Yo-Yo Ma vierde dat hij na 20 jaar weer terug was bij het Koninklijk Concertgebouworkest. Samen met de cellogroep kreeg hij met de toegift *El cant dels ocells* van Pablo Casals de Grote Zaal aan zijn voeten.

Feestelijk

Dankzij twee Fondsen op Naam kon een aantal jongeren van Entrée tegen gereduceerd tarief de avond meemaken. Op de afterparty kon iedereen elkaar feestelijk begroeten. Het orkest had de hele zomer lang al van zich laten horen: op tv met de serie *Bloed, zweet en snaren*, op de festivals in Luzern en Edinburgh. En in eigen land, waar het orkest *Le sacre du printemps* van Igor Stravinsky uitvoerde op het water van het IJ tijdens Sail en voor een verrast publiek op Lowlands.

Met zo veel bijzondere activiteiten steeg het aantal donateurs opnieuw. De leden van het Gouden Gilde, de ondernemers van De Salon en de schenkers van de vele Fondsen op Naam, zorgden ervoor dat het Koninklijk Concertgebouworkest onafgebroken op het allerhoogste niveau kon acteren. Steeds vaker dragen donateurs bij aan extra projecten: Gouden Gildeleden die de aankoop van een instrument of een bijzonder concert mogelijk maken.

Black tie. Op de Opening Night van 10 september kwam het publiek tot in de puntjes verzorgd naar het concert.

'Je hebt op dit instrument vier keer zo veel lucht nodig als voor een piccolo', onthulde Vincent Cortvrint op de Gouden Gilde Soirée. Vervolgens toverde hij Aziatische klanken uit de basfluit, van componist Isang Yun.

GOUDEN GILDE

Luisteren, ontdekken, geraakt worden, applaudisseren. Zo begint het voor veel muzikliefhebbers. En dan blijkt dat er meer mogelijk is: meereizen met het orkest naar buitenlandse concerten, repetities bezoeken, bijzondere optredens meemaken en musici en andere muzikliefhebbers ontmoeten in de pauze of na afloop van concerten.

Gouden Gilde Soirée

'De jaarlijkse dankjewel-avond.' Zo noemde de toenmalige directeur Wouter Steijn van de Stichting Donateurs de Gouden Gilde Soirée, de avond speciaal voor particuliere donateurs. Op 10 mei kwamen musici van het Koninklijk Concertgebouworkest hen muzikaal bedanken in de Kleine Zaal. De kerkklok beierde indrukwekkend door de Kleine Zaal. 'Niet geschikt voor kamermuziek', merkte slagwerker Herman Rieken droog op. Hoornist Laurens Woudenberg, violiste Leonie Bot, klarinettisten Olivier Patey en Hein Wiedijk en fluitist Vincent Cortvrint lieten horen welke prachtige muziek zij uit hun nieuwe instrument kunnen halen. De intieme sfeer in de Kleine Zaal en de foyers blijft veel waardering krijgen van de leden.

'De beste beslissing ooit'

Het was niet de eerste keer dat ze meereiden met het orkest. Maar Marga en Rick Donehoo wilden het optreden van het Koninklijk Concertgebouworkest op 15 februari in Madrid meemaken. 'You know it's going to be good.'

'Het was de laatste tournee met chef-dirigent Mariss Jansons. Dat al om te beginnen. En we waren nog nooit in Madrid geweest. Marga had er een vriendin wonen, dus dat was een mooie gelegenheid om te gaan.'

Dak eraf

'Nee, het was niet de eerste keer', lachen Rick en Marga Donehoo samen aan de telefoon. 'In januari 2013, het Jubileumjaar, waren we onder meer mee naar de Musikverein in Wenen. Ook met chef-dirigent Mariss Jansons. Het publiek is daar conservatief, was ons van tevoren verteld. Na de uitvoering van de Eerste symfonie van Mahler ging het dak eraf! Iedereen juichte. En Mariss Jansons is onder meer in Wenen opgeleid, dus er zaten vrienden van hem in het publiek. Dat maakte het nog bijzonderder. Na die ervaring hebben we nog vaak tegen elkaar gezegd: "Het was de beste beslissing die we ooit genomen hebben."'

Passie

'Ook in Madrid was het weer een prachtig concert, met Franse, Spaanse en Italiaanse stukken die niet vaak worden uitgevoerd. Vooral Pini di Roma van Ottorino Respighi was geweldig. En we kennen ondertussen een aantal musici, dus dat maakt het ook leuk. We waren met zo'n twintig mensen mee, allemaal mensen waarmee je deze passie deelt. De sfeer is heel gemoedelijk. Alles is altijd prima georganiseerd, ook het, randprogramma dit keer privé-rondleidingen in Teatro Real en Palacio de Liria. 'We voelen ons gelukkig deel te mogen uitmaken van zo'n organisatie, en hebben al zo veel speciale momenten beleefd. Geweldig.'

FONDSEN OP NAAM

‘De manier van schenken met de meeste zeggingskracht’, vertelde een donateur ooit. Voor wie een duidelijke bestemming voor ogen heeft, is een Fonds op Naam wellicht de ideale vorm. Een instrumentgroep, jong talent, educatie, nieuwe media, kamermuziek of nieuw publiek, oprichters van een Fonds op Naam kunnen meedenken over het doel van hun gift aan het Koninklijk Concertgebouworkest. De naam van hun fonds is aan hen: een componist, een dierbare, of een inspirerend persoon, het kan allemaal. Bijna alle fondsen staan open voor giften van derden die de gekozen doelstelling ondersteunen. Hieronder leest u meer over de bestaande Fondsen op Naam:

Anoniem Fonds: voor de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest

Dankzij dit Fonds op Naam kon de Academie in 2003 worden opgericht en sindsdien ondersteunt deze muziekliefhebber nog jaarlijks onze Academie.

Willem Mengelberg Fonds: voor jong talent

Het Willem Mengelberg Fonds voor jong talent is sinds 2006 ondergebracht bij de Stichting Donateurs. Het fonds biedt conservatoriumstudenten een bijdrage voor een aanvullende opleiding of cursus in binnen- of buitenland. In 2015 honoreerde het fonds negen maal een aanvraag voor zo’n studiebeurs. Reacties van musici die de beurs in 2015 ontvingen, vindt u in Hoofdstuk 2.

Bernard Haitink Fonds: voor jong talent

In 2006 zag dit fonds het levenslicht, ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum van maestro Bernard Haitink als dirigent van het Koninklijk Concertgebouworkest. Jaarlijks kregen jonge dirigeertalenten de mogelijkheid om repetities en uitvoeringen van de eredirigent en het Koninklijk Concertgebouworkest bij te wonen. Oud-deelnemers aan de Academie kunnen eenmalig een extra beurs aanvragen, om zich verder te ontwikkelen als orkestmusicus. Voormalig academist Marc Aixà Siurana kreeg de beurs van het fonds om masterclasses te volgen. Daarnaast stelt dit fonds jaarlijks een prijs ter beschikking voor één van de drie finalisten van het Dutch Classical Talent, die dit budget gebruiken tijdens hun finale jaar. Zij geven concerten en investeren verder in hun persoonlijke ontwikkeling.

Christiaan Vlek Fonds: voor de cellogroep

Het was de wens van de cellistengroep om, na het succes van de kamermuziekconcerten van vorige jaren, opnieuw te mogen optreden. De cellisten vonden opnieuw gehoor bij de familie Vlek. Op 11 september maakten maar liefst 12 cellisten uit het orkest hun opwachting in de Rode Hoed (zie Hoofdstuk 2). Het Christiaan Vlek Fonds is door de familie Vlek opgericht ter nagedachtenis aan hun overleden zoon en broer Christiaan. Het fonds ondersteunt sinds 2007 de cellogroep.

Familie Van Ees-Havenstein Fonds: voor de toekomst van het orkest

Na de geboorte van hun eerste kind besloten Peter van Ees en Sabine Havenstein een Fonds op Naam in te stellen: het Familie Van Ees-Havenstein Fonds. De opbrengst komt volledig ten goede aan het Endowment Fonds, voor de toekomst van het Koninklijk Concertgebouworkest. ‘Op het moment dat onze oudste zoon geboren werd,’ vertelt Peter van Ees, ‘hadden we net een oproep van Mariss Jansons gelezen om het orkest financieel te ondersteunen. Om dat te vieren hebben we ons Fonds opgericht. We doen het voor morgen. Ik gun mijn beide kinderen de klank van het orkest.’

Jacobson Fonds: educatie

Het Jacobson Fonds is uitsluitend bedoeld voor de educatieve activiteiten van het Koninklijk Concertgebouworkest. Met de naam willen de instellers van dit fonds voorouders in de familie eren die net als zichzelf grote muziekliefhebbers waren. Het fonds heeft bijgedragen aan educatieve apps, het project Muziek in de klas en een educatieproject van altviolist Michael Gieler in de serie de IJ-Salon (zie ook Hoofdstuk 2).

Els Mosler Fonds: voor alle koperblazers

Els Mosler is al jaren een groot supporter van het orkest. Zij weet velen te motiveren om, net als zij, te schenken aan het orkest. Samen met haar man heeft zij sinds 2009 dit Fonds op Naam, waarmee zij de koperblazerssectie van het orkest ondersteunen. Haar dochter Nicole Staartjes maakt deel uit van de Raad van Advies. ‘Maar het is aan de koperblazers om aan te geven wat ze willen’, vertelt Els Mosler. ‘Een ander nieuw instrument, een masterclass, een cd, het is allemaal bespreekbaar.’

Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds: Kennismaken met Klassiek

De integratie bevorderen van basisschoolkinderen die van huis uit niet met klassieke muziek in aanraking komen, door hen kennis te laten maken met klassieke muziek. Dat is de bedoeling van de initiatiefnemer en oprichter van het Willem & Wilhelmina Bouwesfonds, naar het gedachtegoed van Willem & Wilhelmina Bouwes. Het fonds staat open voor giften van andere schenkers die deze doelstelling ondersteunen. Via het programma Klassiek Rondom de Klas worden kinderen uitgenodigd voor familieconcerten van het Koninklijk Concertgebouworkest op kosten van het fonds. Op basisscholen en vooral na schooltijd worden muzieklessen aangeboden, waarbij (oud-) musici uit het Koninklijk Concertgebouworkest een rol kunnen spelen. In 2014 organiseerde dit Fonds op Naam succesvol een kinderopera voor kinderen in Amsterdam-Oost en -Zuidoost.

Marion’s Kinderfonds: familieconcerten

Ter ere van de 80-ste verjaardag van Marion Alberdingk Thijm-Aten doneerden haar kinderen een royaal bedrag waarmee enkele jaren de familieconcerten van het Koninklijk Concertgebouworkest worden ondersteund. Hoewel niet formeel ingesteld, staat deze donatie te boek als Marion’s Kinderfonds.

Irwan Rachman Fonds: jong talent en instrumenten

‘Zo’n fonds is op zichzelf natuurlijk prachtig, en wat het voor ons écht bijzonder maakt, is de herinnering aan Irwan.’ Het echtpaar Bas Rachman en Maud Kampstra stelde in 2011 een Fonds op Naam in, ter herinnering aan de overleden broer van de heer Rachman. Met het fonds willen zij een bijdrage leveren aan jong talent en de aanschaf van nieuwe instrumenten voor het orkest. Zo konden in 2015 drie bijzondere trommels voor de slagwerkers van het orkest worden aangekocht en het jongtalentprogramma van de Sweelinckacademie met een bijdrage uit dit fonds worden uitgebreid. Het fonds staat open voor giften van derden.

Het publiek kon vlakbij de musici zitten op de 3 april in club Trouw. Violisten Marc Daniël van Biemen en Sjaan Oomen speelden voor leeftijdsgenoten.

Sjoerd van den Berg Fonds: voor jong & nieuw publiek

Voormalig adjunct-directeur PR Sjoerd van den Berg wilde de relatie tussen het orkest en nieuw, jong publiek verder versterken. Zijn Fonds op Naam begon als afscheidscadeau bij zijn pensionering bij het Koninklijk Concertgebouworkest. Dit fonds maakte het mogelijk dat 50 jongeren van Entrée onze Opening Night konden bijwonen.

De Witt Wijnen Fonds: educatieve projecten

De komst van de Zuid-Afrikaanse cadetten van het KwaZulu-Natal Philharmonisch Orkest in 2014 werd mogelijk gemaakt door het De Witt Wijnen Fonds, dat vooral educatieve projecten van het Koninklijk Concertgebouworkest ondersteunt. Dat was de opmaat voor de samenwerking die eind 2015 bestendig werd: orkestleden gaan masterclasses verzorgen in Zuid-Afrika. Twee van de cadetten die hier op bezoek waren, zijn inmiddels aan de slag als professional.

Huib Kersten Fonds: kamermuziek en jong talent

Kamermuziekspel bevorderen bij de Academie, met name muziek van Mozart en het jongtalentprogramma van het Koninklijk Concertgebouworkest ondersteunen. Dat is het doel van het Huib Kersten Fonds, in het leven geroepen door Heleen Kersten, ter nagedachtenis aan haar vader. Samen met haar moeder en zuster vormt zij de adviesraad van dit fonds, dat open staat voor donaties van andere muzikliefhebbers. Dit jaar financierde het fonds de succesvolle cd Mozart: Strings & Winds van Camerata RCO (Zie Hoofdstuk 2).

Het Mozartgenootschap: jong talent en educatie

Voorzitter van de Stichting Donateurs en groot muzikliefhebber Fons van Westerloo nam samen met zijn vrouw Henny het initiatief om een groep vrienden te verenigen om zo een bedrag bijeen te brengen waarmee de ontwikkeling van RCO Universe kon worden ondersteund, en in het algemeen het contact tussen het orkest en nieuw en jong publiek verder kan worden versterkt. Dit gezelschap doopten zij Het Mozartgenootschap. Dit jaar schonk het fonds een grote bijdrage aan de educatieve apps.

Für Elise Fonds: ten behoeve van Japanse musici

Dit fonds werd in het leven geroepen om in het bijzonder de Japanse musici in het orkest te steunen. Het eerst beschikbare budget werd volledig aangewend om de aankoop mogelijk te maken van een prachtige altviool voor aanvoerder Ken Hakii.

In memoriam Hester van Kralingen Fonds: familieconcerten en educatie

Ter nagedachtenis aan zijn overleden vrouw richtte Ron van Kralingen in 2013 het In memoriam Hester van Kralingen Fonds op. 'Met het fonds kan ik mijn vrouw in liefde eren en tegelijk het orkest ondersteunen. Mijn vrouw wist hoe belangrijk het voor kinderen is om vroeg in aanraking te komen met muziek. Om kinderen met stress, bijvoorbeeld, zich te laten ontspannen met muziek. Niet iedereen krijgt die kans. Het fonds met haar naam gaat familieconcerten mogelijk maken. Dat zou ze graag gewild hebben. Wij hebben onze dochter ook al vroeg meegenomen naar theaters en concertzalen. Zij zit in de Raad van Advies van het fonds. Zo is de volgende generatie ook betrokken.'

In 2015 ondersteunde dit fonds de bouw van een educatieve app.

Ben Pauw Fonds: voor musici en jong publiek

Ter nagedachtenis aan haar overleden echtgenoot stelde Carla Pauw vorig jaar dit fonds in, dat musici uit het orkest ondersteunt en jong publiek wil inspireren en betrekken bij het orkest. Vriendin Yvonne van Rooy heeft zitting in de adviesraad. Dankzij dit fonds konden 50 jonge leden van Entrée aanwezig zijn op de Opening Night.

Kirill Kondrashin Fonds: ter nagedachtenis aan een groot dirigent

Het bestuur van de Kirill Kondrashin Stichting heeft het Koninklijk Concertgebouworkest gekozen om het erfgoed van de dirigent die zoveel heeft betekend voor het orkest, verder uit te dragen. Op de honderdste geboortedag van Kondrashin werd de akte ondertekend voor dit Fonds op Naam. Het Kirill Kondrashin Fonds ondersteunt projecten voor de ontwikkeling van uitzonderlijk muzikaal talent. Zo leverde het fonds in 2015 een bijdrage aan de masterclass voor dirigenten.

Pan Fonds: klassieke muziek voor gehandicapte kinderen

In 2013 jaar stelden Anneke en Charles Zijderveldt samen met Joke den Hartog het Pan Fonds Koninklijk Concertgebouworkest in. Het fonds wil lichamelijk gehandicapte jongeren tot 25 jaar inspireren om naar klassieke muziek te luisteren en hen motiveren om zelf een zonodig aangepast instrument te bespelen. Het fonds wil dit thema onder de aandacht brengen van een groter publiek.

Frances Fonds: jong talent en Academie

In 2014 werd het Frances Fonds gevestigd, dat de naam draagt van de (schoon)moeder van een echtpaar dat als doelstelling liet vastleggen: het steunen van het Koninklijk Concertgebouworkest in algemene zin, het bevorderen van de ontwikkeling van jong talent en het leveren van een bijdrage aan de opleidingsplaats van Nederlands jong talent op de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Dit jaar maakte het fonds mogelijk dat academisten een actieve bijdrage leverden aan educatieve activiteiten.

Alfred Nijkerk Fonds: jong talent en Academie

Met dit bijzondere fonds kunnen projecten ten behoeve van jong talent en de Academie worden ondersteund. In 2016 wordt een eerste besteding vanuit dit fonds gedaan.

CS Fonds: Nederlands muzikaal erfgoed op topniveau behouden

Het CS Fonds is opgericht om Nederlands muzikaal erfgoed op topniveau te behouden door de ondersteuning van Nederlandse musici van het Koninklijk Concertgebouworkest en van de Nederlandse musici op de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Daarnaast is de Gerda Schunck-Cremers Beurs ingesteld, naar een bevlogen muziekpedagoog. Met deze beurs wordt jong Nederlands talent aan de Sweelinckacademie van het Conservatorium van Amsterdam ondersteund.

Greta Steneker-van der Drift Fonds: muziekinstrumenten en ondersteuning orkest

Dit fonds is dit jaar opgericht ter nagedachtenis van de moeder van de oprichtster en is gericht op de algemene ondersteuning van het orkest en verwerving van muziekinstrumenten.

Dit interview is in 2015 gepubliceerd in het tijdschrift Preludium, auteur: Paul Janssen.

Horen en voelen

'Dienen leidt tot verdienen.' Anneke Zijderveldt, voorzitter van het Pan Fonds, zegt het als is het een mantra. Samen met haar echtgenoot Charles Zijderveldt, oud-voorzitter van de Vriendenkring van het orkest in Zwitserland en honorair consul-generaal der Nederlanden in Zwitserland, nam zij het initiatief voor het Pan Fonds Koninklijk Concertgebouworkest. Al sinds jaar en dag zijn ze grote muziekliefhebbers en enorm betrokken bij het muziekleven in het algemeen en het Koninklijk Concertgebouworkest in het bijzonder. Vandaar dat een Fonds op Naam een vanzelfsprekende keuze was. 'We zijn dankbaar voor datgene wat we voor invalide kinderen kunnen doen, vaak worden die op cultureel gebied over het hoofd gezien', zegt Anneke Zijderveldt. 'Mijn zus, Joke den Hartog, die ook in het bestuur zit van het Pan Fonds, is lerares geweest en heeft zowel beroepsmatig als in haar vrije tijd veel met gehandicapten te maken gehad. Mede daardoor heb ik gezien hoe intens de beleving van lichamelijk gehandicapten kan zijn en hoe belangrijk het is dat ze in aanraking komen met muziek. En als ze dan naar een orkest gaan, kunnen ze net zo goed naar een toporkest.'

Twee fondsen

Het is vooral het aanschouwen van het plezier van de kinderen dat alle fysieke en financiële inspanningen veel meer dan de moeite waard maakt, aldus Zijderveldt. 'Je ziet ze gewoon stralen. Het zijn kinderen die door hun handicap vaak ook achter zijn in het leerproces en daardoor wat geïsoleerd zijn geraakt. Wij beogen met het Pan Fonds deze kinderen, die vaak alleen les hebben, samen te brengen en ze een bijzondere ervaring te geven die ze ook meteen kunnen delen. Daarnaast raken ze misschien geïnspireerd om zelf muziek te gaan maken. Daarom ondersteunt het Pan Fonds ook eventuele aanpassingen aan instrumenten.' Dat laatste sluit goed aan bij het Pan Fonds Prinses Christina Concours. 'Dat werd opgericht omdat het Prinses Christina Concours iets unieks heeft: de rijdende concertzaal, de Classic Express. Het is mobiel, makkelijk aan te passen voor rolstoelen en er spelen vaak jonge musici in.'

Om de verbondenheid van de twee Pan Fondsen te onderstrepen is Jan Raes, directeur van het Concertgebouworkest, lid van de adviesraad van het Pan Fonds Prinses Christina Concours, terwijl Wouter Steijn, directeur van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest, de honneurs in het Pan Fonds Koninklijk Concertgebouworkest waarneemt.

De noten vlogen over en weer over het podium van de Kleine Zaal tijdens de Battle of the clarinets op de Salonavond van 28 mei. Serieuze muzikale momenten werden afgewisseld met lachsalvo's.

DE SALON

Een toenemend aantal ondernemingen voelt zich aangetrokken tot het netwerk en de activiteiten van De Salon. Niet alleen traden nieuwe leden en partners toe, veel bedrijven verlengden hun lidmaatschap dit jaar. Onder meer mochten wij Oyens & Van Eeghen, cateraar Hete Peper en Cocon Vastgoed Management als nieuwe leden verwelkomen. De Salon bestaat uit een zeer divers gezelschap van ondernemers.

De Salon kende een actief jaar. Exclusief voor leden, partners en hun gasten gaven musici van het Koninklijk Concertgebouworkest een aantal concerten. Veel ondernemers maakten gebruik van de gelegenheid die de Opening Night bood en kwamen met hun gasten op deze bijzondere muzikale avond, in aanwezigheid van Koningin Máxima. Twee maal werd een Prix de Salon uitgereikt en twee maal waren het jonge musici die de zaal aan hun voeten kregen. De Prix de Salon wordt eenmaal per seizoen uitgereikt aan musici uit het orkest met een bijzonder voorstel. Toevallig vielen er twee Prix de Salon-avonden van twee opeenvolgende seizoenen in dit kalenderjaar.

Wereldpremière

Prijswinnaars Marc Daniël van Biemen en Benjamin Peled van het Alma Kwartet namen op 4 februari de Prix de Salon 2014-2015 in ontvangst op de drukbezochte Salonavond ten kantore van Salonlid EY. Met de prijs gaat het kwartet strijkkwartetten van de vergeten Tsjechische componist Erwin Schulhoff opnemen.

Simon Van Holen

Dat de Prix de Salon tot bijzondere avonden kan leiden bewees Simon Van Holen, prijswinnaar van 2013. Hij bezorgde De Salon die avond een wereldpremière. Met vijf van zijn orkestcollega's bracht de jonge contrafagottist het Concert voor contrafagot en strijkkwintet, gecomponeerd door voormalig orkestlid Kees Olthuis. De lage tonen van het instrument van Van Holen waren voelbaar tot diep achterin de zaal.

Euronext

Veel Salonleden en –partners waren met hun gasten afgekomen op de Salonavond in het Beursgebouw op 27 oktober, bij Salonlid Euronext. Tegen de achtergrond van over de stoelen hangende beursjasjes speelden de violistes Sylvia Huang en Mirelys Morgan Verdecia een duet. De ondernemers konden vanaf de balustrade het concert aanschouwen. Samen met altvioliste Martina Forni en celliste Honorine Schaeffer vormen de twee musici het GoYa-kwartet dat de Prix de Salon 2015 won. Moeiteloos veroverden zij het publiek. ‘Het concert had een moderne uitstraling, door de muziek en door de jonge musici: hoe ze naar elkaar keken en echt samenspeelden’, aldus een van de ondernemers. Er werd nog lang nageborreld deze avond, een traditie die De Salon kenmerkt. Een paar weken later opende De Salon de beurs. Die kende een positieve start die dag.

De beurs kende op 2 december een positieve opening, nadat De Salon het gongmoment had verzorgd. Euronext verlengde die dag meteen zijn Salonlidmaatschap.

Diner voor partners

Partners van De Salon konden op 19 maart genieten van een diner voorafgaand aan het afscheidconcert van chef-dirigent Mariss Jansons. Een van de partners stuurde ons deze reactie:

‘Nogmaals heel veel dank voor de fantastische avond. Wij hebben genoten van het concert, maar zeer zeker ook van het gesprek aan tafel met Henk Rubingh. Erg leuk om op die manier nader kennis te maken met iemand die al zo lang is verbonden aan het orkest en die bovendien drie chef-dirigenten heeft meegemaakt.’

SGG

De Kleine Zaal veranderde in een arena op 28 mei, voor de battle of the clarinets. Es-klarinetist Arno Piters ging de strijd aan met zijn voormalige leerling Bart de Kater. Dat je Bach op de reguliere manier en achterstevoren tegelijk kunt spelen, was voor de meeste aanwezigen een nieuwe en hilarische ervaring. De avond werd mogelijk gemaakt door Salonlid SGG. Het was de eerste keer dat een Salonavond in de Kleine Zaal op deze manier tot stand kwam. Een prachtig initiatief dat navolging verdient.

Jongprofessionalsprogramma

Deelnemers uit elf verschillende ondernemingen namen dit jaar deel aan The Sound of Leadership, het persoonlijk ontwikkelingsprogramma dat De Salon heeft ontwikkeld samen met de Beukelaar Groep. The Sound of Leadership is inmiddels een begrip geworden en de belangstelling voor dit programma blijft groeien. Daarom is besloten het programma voor young professionals ook in 2016 te organiseren. The Sound of Leadership is exclusief toegankelijk voor leden en partners van De Salon.

KROONGILDE

Veel leden van het Kroongilde gingen in op de uitnodiging om de masterclass dirigeren door Valery Gergiev bij te wonen en in december de onvergetelijke repetitie van Lohengrin. Ieder seizoen worden zij uitgenodigd voor een repetitie of een concert van het orkest, ontvangen nieuwsbrieven en jaarverslagen en privileges die passen bij hun specifieke wijze van nalaten.

Het aantal leden van het Kroongilde nam ook dit jaar weer toe. De musici waarderen het zeer dat deze muzikliefhebbers, naast familie en andere dierbaren, de Stichting Donateurs van het Koninklijk Concertgebouworkest hebben opgenomen in hun testament. Kroongildeleden hebben de zekerheid dat de nieuwe generatie met hun steun muziek blijft maken op het hoogste niveau.

Ambitie met balans

Na zijn succesvolle debuut als dirigent bij het Koninklijk Concertgebouworkest in 2014, werd 'onze' voormalige slagwerker Gustavo Gimeno meegevraagd op tournee naar Taiwan en Japan in november. 'Er was perfecte chemie met de musici.'

'De eerste keer dat je invalt, zoals ik in 2014 deed, is een stap, maar dan is het ook: kijken hoe het gaat. De tweede keer zijn de verwachtingen anders. Een tournee met verschillende programma's op verschillende plaatsen in één week is veeleisend. De musici moeten het gevoel hebben dat alles op tijd gebeurt, dat er geen haast achter zit. Of dat er een gedeelte niet is gerepeteerd of zo. We moeten er helemaal klaar voor zijn. En als je bij een nieuwe zaal komt, willen musici altijd even voelen: hoe klinkt de zaal? Dus dan spelen we vijf minuten zonder dat ik iets doe. Ja, het is handig als je zelf in een orkest hebt gespeeld.'

Richting

'Het voelde goed om met oud-collega's op pad te zijn. Maar ik had wel een andere rol: ik moest richting geven, vorm geven aan de muziek en de musici hopelijk ook overtuigen,

zodat we allemaal dezelfde kant op voelen, denken en ademen. En toch rustig blijven. Van binnen was ik natuurlijk niet rustig', lacht Gustavo Gimeno in de bar van een hotel niet ver van Het Concertgebouw. Terug uit Toulouse, onderweg naar München. De Spaanse Amsterdammer zit in een periode van twee weken niet optreden en dus studeren op de volgende programma's. Dat doet hij doelbewust. Zo houdt hij de balans. Wekelijks slaat hij nog aanbiedingen om te dirigeren af.

Luisteren

'Van te voren luister ik naar verschillende opnamen, ook contrasterende, om te leren en ideeën op te doen. Dat deed ik samen met Claudio Abbado: luisteren. En ik bezoek ook repetities van andere dirigenten. Gisteren was ik nog in Het Concertgebouw, waar het orkest met Manfred Honeck

Beethoven 7 repeteerde. Interessant om te zien hoe een andere dirigent dingen vertelt. Daar leer je altijd van.'

Ideeën

Met het Koninklijk Concertgebouworkest voerde hij Beethoven 6 uit. 'Het orkest had dit werk al met Iván Fischer gespeeld in de Beethovencyclus en speelde het op een bepaalde manier. Maar ik had ook eigen ideeën, over een tempo dat anders moet, of een stuk dat vloeiender of juist minder vloeiend moet, of scherper of ronder, of dat je ergens meer of minder tijd voor neemt.' Hij doet het voor met zachte stem en dirigeert zichzelf. 'Toen heb ik extra repetitietijd genomen, om het orkest als het ware te resetten.'

Leermeesters

'Ik merk dat ik steeds meer afstand neem van de opvattingen van Claudio Abbado of Mariss Jansons, bij wie ik assistent was en van wie ik veel geleerd heb, en dat ik meer ruimte neem om met eigen ideeën te komen.'

Klopt het?

'Optredens zijn altijd momentopnamen. Er gebeuren altijd onverwachte dingen, onder invloed van adrenaline. Zo zette pianiste Yuja Wang een keer sneller in bij het Tweede pianoconcert van Tsjaikovski. Dan volg ik haar gewoon. Tijdens concerten ben je als dirigent bewust en onbewust

bezig. Aan de ene kant ben je bezig met planning en controle: Klopt het? Gaat het de goede kant op? Dat denk ik de hele tijd. Aan de andere kant ben je open voor wat er gebeurt en reageer je daarop. Ik probeer dingen over te nemen die vanuit het orkest komen.'

'Tijdens de laatste twee concerten klopte alles. Er ontstond een energie die anders was. Dat zijn de momenten.'

Energie

En soms gaan die twee samen. Dat zijn de momenten. Dat gebeurde tijdens de laatste twee concerten in Tokyo. Fantastisch. Er was perfecte chemie met de musici, alles klopte. Dat kun je blijven proberen, maar dat lukt niet altijd, slechts in 5% van de concerten. En voor de rest is het gewoon werk', lacht hij relativerend. 'Over de andere concerten had ik ook een goed gevoel hoor. Het ging prima, technisch, muzikaal en emotioneel. Maar op deze twee concerten gebeurden bijzondere dingen. We hadden allemaal tegelijkertijd dezelfde instelling, er ontstond een energie die anders was. Daar doe je het voor. He is een droom om zulke mooie muziek te mogen maken.'

'Gimeno liet de muziek fijn stromen, maar luisterde ook heel goed naar de pianiste. Ook zij luisterde en speelde in het langzame deel kamermuzikaal mooi samen met de solopartijen van eerste violist Liviu Prunaru en eerste cellist Gregor Horsch.'

Het parool, 29 oktober, over de uitvoering van het Tweede pianoconcert van Tsjaikovski

Katarina Dalayman imponeerde als Ortrud tijdens de opera Lohengrin op 18 en 20 december.

4. DONATEURS IN HET BUITENLAND

‘Geduchte concurrentie voor De Nationale Opera! [...] Dankzij genereuze financiële steun van de Amerikaanse vriendenvereniging van het Amsterdamse orkest kon de opera op het hoogst denkbare niveau bezet worden.’

Trouw 21 december

Een halfgeënceneerde opera, kamermuziekconcerten, nieuwe instrumenten of masterclasses, donateurs uit het buitenland maakten in 2015 uitzonderlijke muziek mogelijk.

LOHENGRIN: AMERIKAANSE VRIENDEN

Uitzinnig publiek bij Lohengrin

Met een sterrencast van onder anderen Klaus Vogt en Camilla Nylund was Lohengrin op 18 en 20 december door Het Koninklijk Concertgebouworkest in Amsterdam ‘onvergetelijk’. Een joelend applaus van ongekende, Italiaanse lengte volgde. Met dank aan onze Amerikaanse donateurs.

‘Dank voor wat jullie gedaan hebben om ons zo gelukkig te maken.’ Judith-Ann Corrente was na afloop van de eerste uitvoering ontroerd door de prestaties van solisten, musici en dirigent. Samen met echtgenoot Wim Kooyker maakte ze de semiscenische uitvoering van Lohengrin mogelijk. Hun enthousiasme werd breed gedeeld.

Door het orkest heen

Alle kanten van de Grote Zaal werden gebruikt. Achter de geopende deuren bovenaan de trappen zagen de luisteraars hoe er achter doeken gedanst werd. Later kwam Ortrud (Katarina Dalayman) door het middenpad dreigend opzetten met bloedrode handen, tot schrik van Elsa (Camilla Nylund) op het podium. De acteurs liepen soms door het orkest heen. Dat zat niet, zoals bij uitvoeringen in operahuizen, in de bak, maar op het podium. Je zag musici regelmatig de solisten volgen en op hen reageren.

Topmomenten

‘Het klinkt veel beter als we op het podium zitten’, vertelt solohoornist Félix Dervaux die voor zijn aanstelling bij het orkest in 2014 bij het Operaorkest in Lyon speelde. ‘Ik kwam er bij de derde acte in en je kon voelen dat zowel de spelers als het publiek diep in het stuk zaten. Dat vond ik geweldig. Ik had al eens een Wagner-opera met dirigent Sir Mark Elder uitgevoerd. Hij kent de muziek perfect en beheerst het vak helemaal. Dat zie je vooral in de topmomenten, zoals in de derde acte waar trompetten boven aan de trappen, op de balkons en op het podium zaten en ook de zangers op verschillende plekken stonden. Hij hield het allemaal bij elkaar.’

Hart

‘Het orkest was het hart van de productie’, vertelt slagwerker Herman Rieken. ‘Alles gebeurde om ons heen. Die zwaan kwam vlak langs mij. Dat inspireert. Ik voelde dezelfde soort opwinding als toen ik jong was en bij de jeugdorkesten speelde. Het applaus na de eerste akte al. Goh. Dat ik dit mee kan maken.’ Bij het vertellen krijgt hij tranen in zijn ogen. ‘Ik had het een keer eerder, met Jevgeni Onegin met Mariss Jansons in 2010. Ik zat met mijn vrouw in de zaal in de Stopera. Toen had ik het ook. En nu weer. Terwijl het van tevoren nog helemaal niet zo duidelijk was hoe het zou gaan. We hadden repetities in Hilversum zonder zangers, dirigent Andris Nelsons moest met een schouderblessure afzeggen, Lohengrin was er tijdens de meeste repetities nog niet, ook niet tijdens de generale. Dus ik dacht: hoe gaat dit worden? Maar de vervanger van Nelsons, Sir Mark Elder, wist alles in de hand te houden, met zijn Engelse humor. Bij Wagner heb je het gevaar dat het te luid wordt’ – hij doet een operazanger na – ‘maar dat gebeurde niet. Ik ben echt van deze opera gaan houden. Dat we dit met het Koninklijk Concertgebouworkest doen. Dit raakt mijn hart. Ik was weer 18.’

Geval apart

Donateurs konden na afloop napraten met de musici en solisten. ‘Alle klopte’, vertelt een van de gasten. ‘De solisten, het orkest, de encenering, het hele plaatje was indrukwekkend. En ik heb nog niet eerder zo’n lang applaus gehoord.’ ‘De klank was veel directer. Het spel was adembenemend. En het orkest is sowieso een geval apart. Met alle versterking van de blazers’ – er zijn veel extra blazers nodig voor de productie – ‘was het nog steeds perfect. Bij zo’n orkest voel ik me thuis.’

Onder de indruk

En als je nog geen Wagner-kenner bent en niet zo vaak het Koninklijk Concertgebouworkest bezoekt? ‘De klank, de zangers en het spel waren één geheel’, zegt een bezoeker in een van de pauzes. ‘Het is balsem voor de ziel.’

Orkest naar de VS

Amerikaanse vrienden maken niet alleen deze opera mogelijk, ook gaat het Koninklijk Concertgebouworkest vanaf 2016 drie maal op tournee naar de Verenigde Staten in drie opeenvolgende jaren. Dankzij onze Vrienden in de VS. Wij houden u op de hoogte.

Kamermuziekconcert

Zo’n 80 particuliere donateurs en sponsors kwamen op 1 mei in black tie naar een prachtige locatie naast Park Avenue in New York voor een kamermuziekconcert door musici van het Koninklijk Concertgebouworkest. Voorzitter Fons van Westerloo hield er een toespraak. Ook de Nederlandse ambassadeur in de Verenigde Staten en de consul in New York waren aanwezig. Zij genoten van de muziek door solocellist Gregor Horsch, eerste aanvoerder tweede violen en bestuurslid van de Stichting Donateurs Henk Rubingh, tweede concertmeester Marijn Mijnders en solohoboïst Lucas Macías Navarro. Een aantal muzikliefhebbers besloot daarop dezelfde avond nog om Global Friend te worden. Dezelfde musici gaven een nagenoeg uitverkocht lunchconcert op de Netherlands Club of New York.

Zangers benutten de hele zaal tijdens Lohengrin.

GLOBAL FRIENDS

2015 was het jaar waarin de RCO Global Friends werden opgericht. Waar ook ter wereld, iedereen kan nu Global Friend worden van het Koninklijk Concertgebouworkest. Twintig muzikliefhebbers uit onder meer Singapore, Frankrijk, de Verenigde Staten en Duitsland zijn al toegetreten tot deze vriendenclub. Giften van Global Friends kunnen al in veel landen fiscaal worden afgetrokken. Overigens blijven in Zwitserland, België en Groot-Brittannië de lokale en goed georganiseerde vriendenverenigingen gewoon bestaan.

Global Friends hebben voorrang bij het verkrijgen van kaarten als het orkest in hun land speelt en zij kunnen dan ook repetities bezoeken. Ook krijgen zij twee kaarten voor de RCO Opening Night, de seizoensopening waar zij andere Global Friends en musici kunnen ontmoeten. Massaal werd daar op 10 september gebruik van gemaakt. Inge van Verschuer was een van hen.

Muziek zonder grenzen

Inge van Verschuer heeft een heerlijke tijd in Parijs, waar zij en haar man vijf jaar wonen. Beiden blijven betrokken bij het Koninklijk Concertgebouworkest, als Global Friend en als sponsor. 'Iedereen moet weten dat Nederland zo'n fantastisch orkest heeft.'

'Vanaf mijn studententijd ben ik een intensieve luisteraar en bezoeker van het Koninklijk Concertgebouworkest. Ik speel zelf ook piano. Toen we in 2010 naar Parijs verhuisden, hebben we met een aantal mensen de Cercle des Amis en France opgericht, die nu opgegaan is in de Global Friends. Muziek kent geen grenzen, ook die van het orkest niet. Het speelt zowel nieuwe componisten als Henri Dutilleux, als vertrouwde zoals Bruckner. Ik houd van de combinatie van oud en jong. Om te zien hoe de ervaren orkestleden de muzikale traditie doorgeven aan de jongeren, is ontroerend om te zien en te horen.'

Loyens & Loeff

'Mijn man Philip is werkzaam bij Loyens & Loeff, dat in Nederland sponsor is van het orkest. Ook in Parijs heeft hij die steun voortgezet, met speciale avonden waarvoor hij zijn corporate clients uitnodigt. Deze mensen hebben misschien wel van het orkest gehoord, maar het nog nooit live meegemaakt. Daar zitten vaak echte muzikliefhebbers bij en die zie je dan kippenvel krijgen. Ook Philip is een liefhebber en het idee is dat muziek de relatie met cliënten op een ander niveau brengt dan het dagelijkse zakelijke contact. En het orkest is wereldklasse, zo'n gouden klank, en alles is in balans. Zo bijzonder. Je voelt je een beetje thuis in het buitenland.'

Rode loper

De mogelijkheid om Global Friend te worden vind ik een fantastisch idee. Als je van muziek houdt, maakt het niet uit waar je woont. Dat bleek ook op de Opening Night afgelopen september, waar veel Global Friends aanwezig waren. Het was een superavond, met een voorontvangst in de Solitenfoyer en inleidingen. Het voelde als een rode loper voor de Global Friends. En dan het concert met cellist Yo-Yo Ma: geweldig. Als Global Friend heb je ook het voorrecht dat je met voorrang kaarten kunt krijgen, als het orkest optreedt in de stad waar je woont. Soms worden er ook ontvangsten georganiseerd. Dan zie je na het concert musici helemaal opgelucht binnenkomen: het is weer goed gegaan.'

Jong talent

'En de opbrengst van de bijdragen gaat onder meer naar de Academie van het orkest: jonge talenten die de kans krijgen orkestervaring op te doen. Het is fijn om te zien dat het Koninklijk Concertgebouworkest zo'n aantrekkingskracht heeft op jonge musici.'

Gestolen

'We hebben zo veel mooie concerten meegemaakt in Parijs: Lang Lang in 2012, of de komst van toenmalig Prinses Máxima, of het Bruckner-concert met toenmalig chef-dirigent Mariss Jansons in april 2014. Een van de meest kritische recensenten schreef daarover in Le Figaro: "(...) momenten gestolen van de eeuwigheid". De Fransen vinden soms dat vanuit Nederland, "het Noorden", het allemaal niet zo verfijnd is. Maar na een concert zijn ze *stupéfaits*. Ik blijf graag betrokken. Nog 125 jaar!'

Philip and Inge van Verschuer

ZWITSERSE VRIENDENKRING

Opnieuw kenden de Zwitserse Vrienden een zeer actief jaar. Niet alleen werden de zeven klokken in gebruik genomen aan het begin van het jaar, ook de contrabas van Dominic Seldis kon op de valreep van 2015 verworven worden dankzij een belangrijke bijdrage van de Freundeskreis.

Mahler 3

'Een fantastisch project', vertelt slagwerker Herman Rieken. 'Al twaalf jaar speel ik in het Koninklijk Concertgebouworkest, het Mahler-orkest, met andere klokken dan Mahler heeft bedoeld. Gustav Mahler zat in zijn huisje in de bergen en hoorde vanuit een dal kerkklokken. Die hebben we nu. Op 15 januari hebben we ze in gebruik genomen toen we Mahler 3 uitvoerden met het bekende klokkentema, onder leiding van onze toekomstige chef-dirigent Daniele Gatti. Ook voor de Symphonie fantastique van Berlioz kunnen we ze prachtig in zetten. En we hebben niet alleen grote, maar ook kleine klokjes, voor Sjostakovitsj 11. Die gaan we volgend seizoen met Andris Nelsons uitvoeren. De klokjes staan al in de kast. Nee, het kan niet alleen bij het Koninklijk Concertgebouworkest, het moet ook. Het filmpje over de nieuwe klokken gaat de hele wereld rond. Iedereen denkt: "Zo moet het" Het orkest bepaalt hiermee de nieuwe standaard. Met dank aan een echtpaar uit Zwitserland.'

56

'Niet geschikt voor kamermuziek.' Herman Rieken laat de klokken horen die zij konden verwerven dankzij de steun van donateurs, op de Gouden Gilde Soirée van 10 mei.

In mei kwam een aantal Zwitserse Vrienden naar Amsterdam, voor natuurlijk een concert van het orkest en museumbezoek. Op de Zwitserse residentie in Den Haag speelde solohoornist Laurens Woudenberg op zijn nieuwe discant hoorn die hij dankzij een Zwitsers echtpaar in bruikleen kon krijgen.

De Zwitserse Vrienden organiseerden kamermuziekconcerten in Genève, Zürich en Langnau am Albis. Ook was het orkest te gast op het festival in Luzern, waar het orkest twee maal optrad. Alle musici en de Zwitserse Vrienden waren welkom voor de jaarlijkse 'Apéro Riche' in het Palace Hotel.

Het bestuur bestond in 2015 uit:

Erik Brenninkmeijer, *voorzitter*
 Isabella zu Pappenheim, *penningmeester*
 Charlotte Meuli-Hürliemann, *secretaris*
 Tom Berkhout, *algemeen bestuurslid*
 Fidelis Götz, *algemeen bestuurslid*
 Jan Raes, *algemeen bestuurslid*
 Charles Zijderveldt, *voorzitter Patronats Comité*

BELGISCHE VRIENDENVERENIGING

Steeds meer Vlaamse, Waalse, Nederlandse en zelfs Engelse inwoners van België weten de Vriendenvereniging van het orkest te vinden. Een delegatie van maar liefst 25 Vrienden kwam op 8 februari naar Nederland voor museum- en vooral concertbezoek natuurlijk. Ook de rondleiding door Het Concertgebouw werd zeer gewaardeerd. Het beviel zo goed, dat de volgende Culturele Reis alweer gepland staat. Een groot aantal woonde op 10 september de Opening Night in Amsterdam bij en de aanwezigen waren daar zeer over te spreken.

BOZAR

Op 12 maart kwam het orkest naar Brussel met de energieke Letse dirigent Andris Nelsons. Het publiek, onder hen veel Vrienden - genoot van onder meer het Hoboconcert van Richard Strauss waarin solohoboïst Alexei Ogintchouk soleerde. BOZAR was opnieuw volledig uitverkocht. Sponsor ING maakte van de gelegenheid gebruik om vlak naast de concertzaal, op het Koningsplein, een ontvangst te organiseren in samenwerking met de Nederlandse en Letse ambassades, waarbij ook de Belgische Vrienden van harte welkom waren.

Kamermuziek

Twee maal kwamen de Belgische Vrienden samen voor concerten met kamermuziek. Een daarvan vond in juni plaats ten huize van bestuurslid Ferdinand Verdonck en zijn vrouw Margriet in Gent. Vier jonge musici van het GoYa-kwartet brachten het publiek in vervoering met strijkkwartetten van Mozart en Ravel. Veel Vrienden en hun gasten genoten op 19 november van eerste violiste Valentina Svyatlovskaya die in het Red Star Line Museum in Antwerpen haar nieuwe cd aan de Belgische Vrienden presenteerde. De cd, die nu bij alle aanwezigen in huis ligt, werd mogelijk gemaakt door de Vriendenvereniging en Vlaams-Nederlands Huis deBuren. Uiteraard waren er ook andere musici uit het orkest die kamermuziek uitvoerden en daar ook passievol over vertelden. Een informatieve inleiding werd gegeven door adjunct-directeur Artistieke Zaken Joel Ethan Fried.

57

Academie

Vijf Belgische musici hebben in 2015 auditie gedaan voor een plaats op de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Zij hebben hiervoor reis- en verblijfkosten vergoed gekregen van de Belgische Vrienden. De audities vonden eind maart plaats. Honderden jonge musici vanuit verschillende Europese landen deden mee. Helaas heeft geen van de Belgische kandidaten een plaats op de Academie kunnen bemachtigen.

Ere-ondervoorzitters

Wij zijn zeer erkentelijk dat de ambassadeur van België in Den Haag, Zijne Excellentie Chris Hoornaert, de benoeming tot ere-ondervoorzitter van onze Belgische Vereniging heeft aanvaard en dat ook de Nederlandse Ambassadeur in Brussel, Hare Excellentie Maryem van den Heuvel, eind 2015 eveneens daartoe heeft toegestemd.

Het Bestuur van de Belgische Vriendenvereniging bestond in 2015 uit:

Eric ter Hark, *voorzitter*
 Luc Carbonez, *onder-voorzitter*
 Ferdinand Verdonck, *penningmeester*
 Dorian van der Brempt, *algemeen bestuurslid*
 Jan Raes, *algemeen bestuurslid*

Veel dank zijn wij verschuldigd aan Mariëlle Prins, voor haar vele ondersteunende activiteiten voor de Belgische Vriendenvereniging.

DUTCH MASTERS FOUNDATION

Tussen de schilderijen van Christie's voerde op 5 oktober een ensemble van het orkest kamermuziek uit, tijdens het annual dinner van de Dutch Masters Foundation, de donateursvereniging die het Koninklijk Concertgebouworkest in Londen heeft opgezet samen met het Nederlands Dans Theater (NDT) en het Koninklijk Prentenkabinet Mauritshuis. Zowel met elkaar als samen met het NDT werd er opgetreden door eerste violiste Sylvia Huang, academiste en violiste Alexa Farré, academiste en altvioliste Sofie van der Schalie en cellist Christian Hacker.

Daarnaast maakten musici van het orkest indruk tijdens een kamermuziekconcert ter residentie van de Nederlandse ambassadeur in Londen. De hoge opbrengst van dit jaar gaat naar de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Het bestuur van de Dutch Masters in 2015 bestond uit:

Steven Kaempfer, *Chairman and Trustee*
Rose Damen, *NDT Nominated Trustee*
Peter Kerckhoffs, *RCO Nominated Trustee*
Johnny Van Haeften, *Mauritshuis Nominated Trustee*
Leo van der Linden, *Trustee*

58

Samen met dansers van het Nederlands Dans Theater doen musici uit het orkest een warming-up in Londen.

Cellist Christian Hacker, academisten Sofie van der Schalie en Alexa Farré en violiste Sylvia Huang tijdens het annual dinner van de Dutch Masters in Londen

Hoe eng het ook is, als Herman Rieken het vraagt, willen kinderen natuurlijk de bekkens uitproberen.

'Het leuke van slagwerk is dat je altijd iets anders te doen hebt.' Herman Rieken strijkt klankschalen tijdens een repetitie met zijn collega's op 26 januari voor het concert met componist-dirigent Tan Dun. Vanaf links: Bence Major, Mark Braafhart, Marc Aixa Siurana en Herman Rieken.

Koffie drinken voor

Acht jaar lang was hij de schakel tussen musici en directie. Half december stopte slagwerker Herman Rieken als voorzitter van "het VB", het Verenigingsbestuur. 'Een deel van het succes van het Koninklijk Concertgebouworkest is dat er naar de musici geluisterd wordt.'

'Nieuwkomers moet ik het vaak uitleggen: bij ons orkest praten de musici al op een vroeg moment mee. Dat is niet bij alle orkesten zo. Onlangs hoorde ik dat bij een ander Europees orkest de directie kwam meedelen welke nieuwe dirigent was aangenomen. Zoiets kan bij ons niet.' In het Concertgebouw Café blikt Herman Rieken terug op zijn voorzitterschap van het VB, de belangenvereniging van staf en musici, waarvan hij tien jaar deel uitmaakte en vanaf 2007 voorzitter was.

Koffie

'Heel veel kun je oplossen door een kop koffie te drinken. Ik deed dat vaak met Jan Raes, de algemeen directeur. Wij kunnen het goed vinden, alles tegen elkaar zeggen. Dat maakt het makkelijker. Hij komt met: "We zijn dit van plan,

wat vinden jullie?" Dan sparren we even. Dat levert soms ook kritiek op van orkestleden, dat ik te veel op de stoel van de directie zou zitten. Maar het omgekeerde is ook waar: het podium wordt betrokken bij de besluitvorming. Alleen al omdat we aanwezig zijn op vergaderingen, worden er geen spelletjes gespeeld. Dat is wat ik heb geleerd: als er een probleem is: ernaartoe. Anders wordt er te veel...' Hij maakt een pratend gebaar met zijn handen.

Initiatief

Ook vanuit het orkest komen initiatieven. 'Om concerten voor vluchtelingen te organiseren bijvoorbeeld. Daar ga je als VB dan mee aan de slag, want we spelen allemaal gratis, maar het kost toch geld. Een ander veel gehoord geluid uit het orkest is dat we meer aan educatie moeten doen. In een overleg hebben we toen besloten niet in iedere schoolklas te gaan spelen. Dan bereik je maar 30 kinderen. Met een educatieve app kom je in alle schoolklassen.' Die app is er nu, met dank aan de Stichting Donateurs. 'Naar de musici wordt dus geluisterd', zegt Herman Rieken met een prettig Amsterdams accent. 'Ja, ik kan me voorstellen dat zo'n sfeer musici naar ons orkest trekt.'

een betere kwaliteit

Kwaliteit

Een lastig onderwerp voor het VB was de bezuiniging. 'Het orkest kan zijn inkomsten nauwelijks vergroten. Er kunnen niet meer mensen in de Grote Zaal, we kunnen niet nog meer concerten geven. Maar de kosten lopen wel op. Er zijn nu jonge mensen aangenomen. Die drukken nog niet zo op de begroting, maar zij gaan natuurlijk wel meer verdienen in de komende jaren. Ook andere kosten gaan omhoog. Nu konden we het nog af met bezuinigingen op de boeketten en het papier, maar dat houdt een keer op. De kwaliteit moet op peil blijven. Daar maak ik me zorgen over.'

Werkdruk

'Ook onderhandelen we over onze eigen arbeidsvoorwaarden. Eigenlijk gaat het al honderd jaar over hetzelfde: wij zeggen dat we te veel moeten doen voor te weinig geld en de directie antwoordt dat als we vrij zijn, we dan andere concerten gaan geven. We hebben net weer zo'n ronde afgerond.' Een zucht verradt meer dan hij wil zeggen. 'Sommige eerste violisten hebben er niet voor niets voor gekozen om 10% minder te werken. Hebben ze net weer een

groot concert gespeeld, staat Lohengrin voor de deur. Zij betalen dus zelf de verlaging van hun werkdruk. Gelukkig komen we er altijd uit, ook nu weer, net voor mijn vertrek als voorzitter.'

Schroeven

Na een intensieve periode in het VB, heeft Herman Rieken een sabbatical genomen. De eerste twee maanden van 2016 werkt hij iedere werkdag van negen tot drie in een noodopvang voor vluchtelingen. 'Vandaag heb ik namen op schoenen geschreven en een bed uit elkaar geschroefd. Ja, een totaal ander leven', lacht hij. 'Ik kwam nooit een vluchteling tegen als ik van of naar het orkest ging. Dan ben je geneigd het over "ze" te hebben. Als je ze dan ontmoet, blijkt dat je onder vluchtelingen net zoveel leuke en minder leuke mensen hebt, als onder andere mensen. Dit werk is heel bevredigend.'

'Maar het is heerlijk om weer over het orkest te praten', vertelt hij bij het weggaan.

5. VERANTWOORDING EN ORGANISATIE

INTERNE CONTROLE EN TOEZICHT

Het bestuur van de Stichting Donateurs bestond het grootste deel van 2015 uit acht personen. Geen van de bestuursleden heeft een dienstverband bij de Stichting Donateurs of ontvangt een financiële vergoeding. Ook zijn aan hen, noch aan de directeur, leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen twee maal herbenoemd worden. Het bestuur hanteert een rooster van aftreden (zie bijlage 2). Het bestuur benoemt zelfstandig nieuwe bestuursleden, met uitzondering van het bestuurslid dat als afgevaardigde van het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest zitting heeft, zoals in de statuten is bepaald.

De Stichting Donateurs hanteert het bestuursmodel waarbij de directeur verantwoordelijk is voor de dagelijkse operatie en rapporteert aan het bestuur. Binnen het bestuur is sprake van een portefeuillevdeling, naast de functies van voorzitter en penningmeester.

Het bestuur van de Stichting Donateurs vergaderde in 2015 zes keer plenair, te weten in januari, maart, mei, juni, september en december. De bestuursvergaderingen kennen een agenda met daarop een aantal vaste onderwerpen, waaronder het wervingsbeleid, financiële resultaten, resultaat uit beleggingen, behandeling van aanvragen tot steun, aankoop van instrumenten en de jaarbegroting. Alle projecten en activiteiten worden jaarlijks begroot en nauwgezet gevolgd.

Staf en bestuur van de Stichting Donateurs zijn direct betrokken bij alle bestedingen vanuit het fonds en betrachten hierbij de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Gedurende het jaar en bij de uitvoering van de diverse projecten en activiteiten vindt voortgangsrapportage en zo nodig (bij)sturing plaats tijdens de bestuursvergaderingen. Evaluatie van projecten en activiteiten maakt deel uit van de bestuursvergaderingen. Ook reflecteert het bestuur op haar eigen handelen en dat van de staf. Tevens voert het bestuur incidenteel onderling overleg als dat gewenst is, bijvoorbeeld over de aankoop van instrumenten en activiteiten van het Gouden Gilde en De Salon. Jaarlijks vindt een ontmoeting plaats tussen de besturen van het Koninklijk Concertgebouworkest en de Stichting Donateurs.

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is lid van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI) en hanteert de principes van goed bestuur, zoals vastgelegd in de code Goed Bestuur voor Goede Doelen, ook bekend als de code Wijffels. Deze gedragscode voldoet aan de eisen die door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) worden gesteld. De Stichting ontving in 2003 het CBF-Keur voor Goede Doelen en mocht dit ook in 2015 voeren.

BESTUURSSAMENSTELLING

Het bestuur van de Stichting Donateurs is samengesteld op basis van profielen. Hierbij is onder meer aandacht gegeven aan de behoefte van het bestuur aan specifieke kennis en kunde en relatie tot de (gewenste) doelgroepen.

Dit jaar mochten wij Henk Rubingh in het bestuur verwelkomen. Met de aanvoerder van de tweede violisten is het bestuur verrijkt met een ervaren orkestmusicus die goede ideeën heeft voor de Stichting Donateurs. Ook zijn wij zeer verheugd dat Anita Nijboer en John van der Steen zijn toetreden tot het bestuur. Anita Nijboer is senior tax partner bij PwC en John van der Steen oud Aon-topman en commissaris bij Binck Bank, waar hij een groot netwerk opbouwde.

Bestuurssamenstelling 2015

Fons van Westerloo, voorzitter
Emile Lens, penningmeester
Nollie van Berge
Marc Bakker
Heleen Kersten
Anita Nijboer (sinds september)
John van der Steen (sinds september)
Jan Raes (namens bestuur orkest)
Henk Rubingh (sinds januari)

Het bestuur van de Stichting Donateurs (vlnr)
John van der Steen
Marc Bakker
Heleen Kersten
Fons van Westerloo
Nollie van Berge
Henk Rubingh
Anita Nijboer
Emile Lens
Jan Raes (niet op de foto)

Algemeen directeur van het orkest Jan Raes vult een statutair bepaalde zetel van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest in. In overleg met CBF werden hierover, in lijn met de eigen statuten, in 2011 enkele aanvullende afspraken gemaakt. Onder meer werd bekrachtigd dat bij besluiten over concrete bestedingen van de Stichting Donateurs aan het orkest, de vertegenwoordiger van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest zich onthoudt van stemming.

Hoewel Fons van Westerloo tot het einde van zijn maximale zittingstermijn in voorjaar 2016, zitting had in het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest, blijft hij als adviseur bij de bestuursvergaderingen aanwezig. Het CBF is bekend met deze tijdelijke situatie en heeft hiertoe geen bezwaar geuit.

RELEVANTE NEVENFUNCTIES BESTUURSLEDEN

Tijdens het verslagjaar was de heer Jan Raes algemeen directeur van het Koninklijk Concertgebouworkest.

STAF

De huidige economische situatie en groter wordende concurrentie op de fondsenwervende markt leiden tot extra fondsenwervende inspanningen van de Stichting Donateurs. Een professioneel werkende organisatie is hierbij cruciaal. Het adequaat en alert initiëren en opvolgen van schenkingsmogelijkheden en verzoeken staat centraal en stelt hoge eisen aan de interne procedures en inzet van de medewerkers. Hieraan is in 2015 doorlopend aandacht gegeven.

De verantwoordelijkheid voor zowel het formuleren van beleidsvoornemens als de uitvoerende taken ligt bij een door het bestuur van de Stichting Donateurs aangestelde directeur, Wouter Steijn. Deze heeft per 1 januari 2016 een andere betrekking aanvaard. Anne Christin Erbe, tot 1 januari 2016 de manager pr en perscontacten, werd per diezelfde datum benoemd tot hoofd development.

Bij zijn afscheid zei Wouter Steijn het volgende in Samenpel:

‘Mijn voorgangers hadden al vele zaadjes geplant. Die heb ik alleen wat extra water gegeven.’ Daardoor kon er veel groeien: de jaarlijkse opbrengst verdrievoudigde, het aantal donateurs in binnen en buitenland verdubbelde en het aantal Fondsen op Naam vertienvoudigde. ‘Het orkest heeft ook zoveel te bieden. Donateurs kunnen inmiddels meereizen met het orkest, de Global Friends zijn opgericht, steeds vaker mogen wij extra donaties ontvangen voor speciale projecten, onze business club De Salon groeit en we hebben het Kroongilde opgericht voor mensen die aan het orkest willen nalaten. Ook de Vriendenverenigingen in Zwitserland, België, Londen en New York werden zeer succesvol.’ ‘Het is een goed gevoel om de Stichting Donateurs in goede staat door te geven en ik kijk terug op een geweldige samenwerking met alle collega’s, besturen en mijn team natuurlijk. Zij hebben mij al die jaren mijn rol gegund. En al die muzikale en feestelijke hoogtepunten die ik heb mogen meemaken: Mahler 2 in Sint-Petersburg met Mariss Jansons, Der vliegende Holländer, de Jubileum Soirée in de Grote Zaal...’

Wouter Steijn was acht en half jaar directeur van de Stichting Donateurs.

Wouter Steijn in zijn element: hier interviewt hij flutiste Julie Moulin op het Jubileumgala in 2013.

De directeur geeft leiding aan de afdeling fondsenwerving. Op operationeel niveau vindt wekelijks voortgangsoverleg plaats. Naast reguliere voortgangsrapportages tijdens de bestuursvergaderingen, zorgt hij ieder kwartaal voor een financiële rapportage aan het bestuur van de Stichting Donateurs. Zijn taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn sinds 2011 vastgelegd in een directiereglement. Op deze functie is daarnaast de Arbeidsvoorwaardenregeling (AR) van het Koninklijk Concertgebouworkest van toepassing.

De directiebeloning is bepaald op basis van de AR en bleef binnen de voor de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI) gestelde maxima. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging wordt in de jaarrekening weergegeven in de toelichting op de staat van baten en lasten.

De financiële administratie van de Stichting Donateurs wordt, onder verantwoordelijkheid van de directeur, grotendeels uitgevoerd door de afdeling financiën van het orkest. Dubois trad ten aanzien van de jaarrekening op als externe accountant. Voor wat betreft de procentuele verhouding tussen gemaakte kosten en baten uit eigen fondsenwerving wordt de richtlijn van het CBF gevolgd.

De omvang van de staf in 2015 kwam gemiddeld op 4,1 fte, verdeeld over een voltijd directeur, drie parttime coördinatoren, en twee medewerkers, waarvan één voor administratie en evenementen. Deze laatste functie is nieuw in het team. Dit betreft een geringe groei ten opzichte van de realisatie van 2014.

Een deel van de capaciteit van de staf wordt ingezet voor het beheer van de instrumentencollectie en betreft daarmee een besteding aan de doelstelling van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest. In de praktijk betekent dit dat ruim de helft van de beschikbare capaciteit als fondsenwervende kosten en algemene beheer- en administratiekosten kan worden aangemerkt.

Samenstelling staf 2015

Wouter Steijn, *directeur*

Hanna Philips, *relatiebeheer particulieren & instrumenten*

Maurits Musch, *relatiebeheer particulieren & de Salon*

Henriette Henny, *relatiebeheer particulieren*

Merel Geerlings, *medewerker relatiebeheer*

Gerdine Niemans, *medewerker evenementen & administratie, sinds augustus*

De staf van de Stichting Donateurs (vlnr)

Maurits Musch
Wouter Steijn
Hanna Philips
Merel Geerlings
Henriette Henny

INSTRUMENTENCOMMISSIE

Tijdens het hele proces rond de verwerving van een muziekinstrument voor de collectie van de Stichting Donateurs, speelt de Instrumentencommissie een belangrijke rol.

De aankoop van een muziekinstrument verloopt volgens een vaste procedure. Het vertrekpunt is altijd een aanvraag van een musicus bij de Instrumentencommissie. Deze commissie bestaat uit diverse leden van het orkest en wordt voorgezeten door een lid van de directie van het orkest. Op basis van vergaarde kennis en ervaring en na minstens één luistersessie in de Grote Zaal van het Concertgebouw, brengt de commissie een advies uit aan de directie van het orkest over de aankoop. Belangrijke afwegingen hierbij zijn de klank van het instrument, de mate waarin het past in de klankcultuur van de betreffende instrumentgroep en het totale orkest, de technische staat van het instrument en de verbinding tussen het instrument en de musicus die het zal gaan bespelen. Bij een positief advies wordt de Stichting Donateurs verzocht het instrument te verwerven. Hiertoe voert de staf van de Stichting Donateurs zelf aanvullend technisch onderzoek uit en wordt het instrument getaxeerd door minimaal twee onafhankelijke experts. Op basis van het advies en het onderzoek neemt het bestuur van de Stichting Donateurs het uiteindelijke besluit om tot aankoop over te gaan.

Ook wanneer aan het orkest een muziekinstrument in bruikleen wordt aangeboden, speelt de Instrumentencommissie een rol bij toewijzing aan een van de musici uit het Concertgebouworkest. Hierbij spelen naast een 'perfect match' met de betreffende musicus, ook urgentie en positie in het orkest een rol.

VRIJWILLIGERS

Hoewel in 2015 met enige regelmaat door vrijwilligers hulp werd geboden, is er geen sprake van een vrijwilligersbeleid om de doelstelling van de stichting te verwezenlijken. De stichting kan echter al jarenlang rekenen op doorlopende steun van een aantal donateurs die zich persoonlijk met veel energie en overtuiging inzetten voor de fondsenwerving. Het bestuur van de Stichting Donateurs en de besturen van de drie buitenlandse steunverenigingen verlenen allen hun steun op vrijwillige, onbezoldigde basis.

COMMUNICATIE

Naast de activiteiten die genoemd zijn in Hoofdstuk 1, voorziet de Stichting Donateurs het Centraal Bureau fondsenwerving (CBF) conform gestelde voorwaarden van documentatie die wordt gebruikt voor jaarlijkse toetsing van het CBF-Keur, dat de Stichting Donateurs sinds 2003 mag voeren.

De directeur van de stichting werkt regelmatig belangeloos samen met andere culturele instellingen en fondsen om kennis en ervaringen te delen.

KLACHTENPROCEDURE

Conform de eisen van het CBF-Keur kent de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest een formele klachtenprocedure. In het verslagjaar zijn geen klachten ontvangen.

Musici van het Koninklijk Concertgebouworkest zijn kamermuziek liefhebbers. Hier musiceert celliste Honorine Schaeffer met violiste Sylvia Huang tijdens de IJ-Salon in het Muziekgebouw aan 't IJ.

6. MEERJARENBELEID

Als gevolg van het uitblijven van een extra hoofdsponsor en een structurele korting op de subsidie vanuit het ministerie van OCW van 500.000 euro per jaar vanaf 2012, heeft het orkest de Stichting Donateurs verzocht om gedurende de komende jaren een grotere bijdrage te leveren aan enkele specifieke projecten. De Stichting Donateurs heeft vanaf 2013 de financiële bijdrage aan de Academie verhoogd, evenals de jaarlijkse bijdrage aan de familieconcerten van het orkest, Essentials en de Requiem-serie.

Het Endowment Fund van de Stichting Donateurs wordt niet aangesproken voor deze extra steun. De groei van het vermogen wordt vooralsnog gerealiseerd uit het directe rendement op de beleggingen en, zoals in 2015, uit de baten boven begroting.

Aan deze extra bijdrage zijn door de Stichting Donateurs enkele voorwaarden verbonden, waaronder jaarlijks rapportage door het orkest over de ontvangen donaties en een jaarlijks geactualiseerd overzicht van de financiële noden van het orkest.

MUZIEKINSTRUMENTEN

De doelstellingen van de Stichting Donateurs, zoals hiervoor geformuleerd, blijven actueel. Volgens zowel het bestuur als de directie en de musici van het Koninklijk Concertgebouworkest blijft de behoefte aan muziekinstrumenten van de hoogste kwaliteit onverminderd groot. Door instroom van diverse jonge, nieuwe musici zal naar verwachting de vraag naar vervangende instrumenten blijven toenemen.

JONG TALENT

De directie van het Koninklijk Concertgebouworkest heeft van het Jongtalentprogramma een bijzonder aandachtspunt gemaakt en daarvoor de Stichting Donateurs verzocht om juist voor de daarmee samenhangende thema's zoals de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest, de benodigde fondsen te blijven werven. De rol van de buitenlandse steungroepen wordt hierbij naar verwachting groter als liaison tussen het orkest en jong talent in de betreffende landen.

Het Koninklijk Concertgebouworkest heeft de Stichting Donateurs in 2012 verzocht om vanaf 2013 een viertal jaren extra bij te dragen aan de Academie. Het bestuur heeft hieronder voorwaarden in toegestemd en dit besluit geëffectueerd. Ook in de begroting 2016 wordt de Academie weer meegenomen.

ENDOWMENT

Het Endowment Fund groeit gestaag. In 2015 was het rendement op het vermogen met ruim vier procent groei redelijk te noemen. Inmiddels is sprake van een reserve waarmee op korte termijn het hoofd kan worden geboden aan eventuele acute financiële tegenwind bij het orkest. Maar het Endowment Fund is zeker niet voldoende groot om de continuïteit van het orkest te kunnen waarborgen.

De aanhoudende politieke en economische onzekerheid maken het grote belang van het Endowment Fund extra duidelijk. De Stichting Donateurs zal zich dan ook blijven inzetten om het Endowment Fund verder te laten groeien. In 2012 heeft het bestuur ervoor gekozen om gedurende vier jaar een groter deel van de baten uit fondsenwerving rechtstreeks te besteden aan een aantal specifieke projecten van het orkest, terwijl het rendement op het

financieel vermogen wordt toegevoegd aan de financiële reserve. Het vigerende beleid om de financiële reserve niet te gebruiken voor financiering van lopende projecten van het orkest blijft daarmee dus gehandhaafd.

WERVINGSSTRATEGIE

De aandacht voor particuliere schenkers zal onverminderd groot blijven. De Stichting Donateurs hanteert hierbij een persoonlijke benadering met aandacht voor specifieke wensen van schenkers en heeft er het volste vertrouwen in dat verdieping van relaties leidt tot een toename van de baten. De grotere aandacht voor de mogelijkheden om de Stichting Donateurs op te nemen in het testament wierpen in 2015 hun vruchten af en zal ook in de nabije toekomst worden gecontinueerd. Daarnaast zal een nadrukkelijker beroep worden gedaan op vermogensfondsen en zal er aandacht zijn voor specifieke zakelijke groepen. Het gebruik van nieuwe media zal in de toekomst steeds meer deel gaan uitmaken van de communicatiemix, waarbij het persoonlijke contact echter nooit naar de achtergrond mag verdwijnen.

INTERNATIONALE KANSEN

De Stichting Donateurs blijft investeren in internationale relaties, via de diverse buitenlandse steunverenigingen evenals op persoonlijke basis. De vele buitenlandse donateurs zorgen niet alleen voor een financiële bijdrage, maar vervullen ook een veel bredere ambassadeursrol voor het orkest in hun land.

INTERNE ORGANISATIE

De (internationale) fondsenwervende ambitie van de Stichting Donateurs vertaalt zich in een bescheiden groei van de organisatie. Daarbij vraagt de huidige economische situatie en groter wordende concurrentie op de fondsenwervende markt om extra fondsenwervende inspanningen.

KOSTENONTWIKKELING

De kosten van de eigen organisatie blijven te allen tijde onder de grens die het CBF hieraan stelt; dit vereist een strakke kostenbewaking. De Stichting Donateurs acht het haar taak om binnen deze kaders te blijven acteren.

BELEGGINGSBELEID

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest investeert in muziekinstrumenten van hoge kwaliteit en belegt in kwalitatief hoogwaardige financiële waarden. Het beleggingsbeleid van de Stichting Donateurs is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaal rendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 5-6%. Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 40%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 2,5%. Daarbij wordt over de verschillende beleggingscategorieën binnen een bandbreedte belegd van plus of minus circa 10%, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten.

Gezien de resultaten over de afgelopen periode, kiest de Stichting Donateurs ervoor om haar gedefinieerde beleggingsbeleid te continueren. Het ingezette beleid wordt door het bestuur doorlopend getoetst aan de ontwikkelingen op de financiële markten.

Dit beleid wordt uitgevoerd door een professionele vermogensbeheerder die binnen vastgestelde bandbreedtes opereert voor de allocatie naar zakelijke en vastrentende waarden en liquide middelen.

VOORUITBLIK 2016

Zoals ook valt te lezen in de begroting voor 2016 (zie bijlage), is de verwachting dat de baten uit fondsenwerving in 2016 onverminderd op een hoog niveau blijven.

Het uitgangspunt voor 2016 is dat het aantal schenkers van zowel het Gouden Gilde als De Salon verder zal groeien. De structurele inkomsten vanuit de verschillende buitenlandse vriendengroepen zullen naar verwachting eveneens toenemen. En, hoewel terughoudend in de begroting opgenomen, zullen baten uit nalatenschappen naar verwachting blijvend een groter deel gaan uitmaken van de totale baten uit fondsenwerving. Naar verwachting zal in 2016 geen beroep worden gedaan op de reserves.

Voor het werven en onderhouden van toenemende baten uit grotere donaties, Fondsen op Naam en uit het buitenland wordt voorzien in een uitbreiding van de fondsenwervende capaciteit.

Een van de nieuwe musici in het orkest dit jaar is de Koreaanse Jae-Won Lee. Zij won de auditie en werd plaatsvervangend aanvoerder van de tweede violen.

7. FINANCIËEL FUNDAMENT

De totale boekwaarde van de eigen instrumentencollectie steeg in 2015 als gevolg van uitbreiding van de collectie door aankoop van een flink aantal muziekinstrumenten met € 1.135.095.

Per einde 2015 was de waarde van de muziekinstrumenten in eigendom van de Stichting € 5.519.099 die allen in bruikleen zijn gegeven aan leden van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Door de forse investeringen nam het totaal van de beleggingen en liquide middelen slechts met € 45.389 toe tot € 15.224.152 ultimo 2015.

Er werd in het beleggingsjaar 2015 een positief beleggingsresultaat genoteerd van 4,11% ofwel € 560.352.

Het vermogen van de Stichting Donateurs bedroeg op 31 december 2015 € 20.919.042. Hiervan is een bedrag van € 1.373.623 vastgelegd in 23 Fondsen op Naam. Zowel de reserves als de fondsen staan ter beschikking van de doelstelling van de Stichting.

De baten uit eigen fondsenwerving in 2015 zijn zeer goed te noemen; het totale resultaat kwam ruim boven de begroting uit. De ontvangst van enkele royale legaten en nalatenschappen en de beleggingen droegen hieraan in belangrijke mate bij.

72 Enkele verwachte schenkingen, die in de begroting 2015 waren meegenomen, werden niet in 2015 geëffectueerd. Deze zullen naar alle waarschijnlijkheid, in ieder geval voor een deel, alsnog in 2016 worden ontvangen. In totaal ontving de Stichting Donateurs in 2015 een bedrag van € 2.736.332 aan schenkingen. Dat betreft een resultaat van ruim zeshonderdduizend euro boven budget. Met bijna 3,4 miljoen euro, behoort de totale som der baten tot een van de beste wervingsresultaten in de geschiedenis van de stichting. De kosten bleven in 2015 ruim binnen het budget.

Er was in 2015 een uitbreiding van de vaste formatie. Dit was noodzakelijk om de grote mate van flexibiliteit van inzet van de diverse collega's in avonduren, weekenden en in het buitenland structureel te kunnen compenseren.

Het saldo van vorderingen en kortlopende schulden per eind 2015 bedroeg € 175.791. Er waren op jaareinde geen bestedingen c.q. schenkingen aan het Koninklijk Concertgebouworkest die nog na balansdatum moeten worden voldaan. Ook zijn er ultimo 2015 geen vorderingen uit hoofde van legaten of nalatenschappen opgenomen.

NORM KOSTEN FONDSWerving

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt als norm voor de kosten van fondsenwerving, als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving, een gemiddelde over drie jaar van maximaal 25%. In 2015 bedroegen de kosten als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving voor de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest 16,8%. Het gemiddelde over de afgelopen drie jaar komt daarmee op 17,5%.

Het in 2015 gerealiseerde percentage bleef ruim onder het begrootte percentage van 26,4%, doordat de baten uit fondsenwerving de begroting royaal overstegen en de kosten lager uitkwamen dan begroot.

NORM BESTEDING AAN DOELSTELLING

Over 2015 betrof de bestedingsratio 38,4%. Dit betekent dat 38,4% van de totale ontvangen baten uit fondsenwerving in 2015 werd besteed aan het doel van de Stichting. In dit percentage zijn echter niet meegenomen de investeringen die door de Stichting Donateurs werd gedaan in 2015 bij de verwerving van hoogwaardige muziekinstrumenten en de toevoeging aan het Endowment Fund van het orkest. Die groei van instrumentencollectie en endowment wordt uiteraard ook tot een primaire doelstelling van de stichting gerekend. Het bestedingspercentage is lager dan begroot, omdat zowel de baten uit fondsenwerving als het positieve resultaat van de beleggingen ruim boven budget uitkwamen. De bestedingen aan het KCO waren iets lager dan begroot en ook de toegerekende uitvoeringskosten waren lager. Een deel van het in 2015 niet besteedde budget zal opnieuw beschikbaar worden gesteld in 2016.

NORM PERCENTAGE BEHEER EN ADMINISTRATIE

Het bestuur hanteert als norm voor het percentage kosten beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten, dat dit op langere termijn minder is dan 3,5%. In 2015 werd een percentage gerealiseerd van 1,9%, waarmee het 3-jaars gemiddelde uitkomt op 2,2 procent. Jaarlijks wordt door het bestuur nagegaan of deze norm aanpassing behoeft.

VERMOGENSBEHEER

In 2015 werd het merendeel van het vermogen van de Stichting Donateurs beheerd door ABN Amro Bank, conform het beleggingsbeleid, zoals dat hiervoor is beschreven. Rapportage door de vermogensbeheerder aan het bestuur vond plaats op maandelijks basis.

Zeer intens was de samenwerking tussen dirigent Andris Nelsons en violiste Janine Jansen in het Eerste vioolconcert van Béla Bartók op 16 september. 'Klik van Andris Nelsons met het Koninklijk Concertgebouworkest voelbaar', kopte de NRC een dag later.

JAARREKENING 2015

1. BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA	2015	2014
1. Materiële vaste activa		
Voor de doelstelling (muziekinstrumenten)	5.519.099	4.384.004
2. Effecten	11.566.154	10.348.537
3. Vorderingen	244.101	580.695
4. Liquide middelen	3.657.998	4.921.004
TOTAAL ACTIVA	20.987.352	20.234.240

PASSIVA	2015	2014
5. Reserves en fondsen (eigen vermogen)		
<i>reserves</i>		
Stichtingskapitaal	23	23
Reserve als bron van inkomsten	14.026.297	13.716.478
Reserve financiering activa (muziekinstrumenten)	5.519.099	4.384.004
	19.545.419	18.100.505
<i>fondsen</i>		
Bestemmingsfondsen op naam	1.373.623	1.291.923
	20.919.042	19.392.428

6. Kortlopende schulden		
Crediteuren	48.993	86.811
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	0	718.495
Vakantiedagen en -geld	8.944	0
Overige schulden	10.373	36.506
	68.310	841.812
TOTAAL PASSIVA	20.987.352	20.234.240

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN

FONDSENWERVING	rekening 2015	begroting 2015	rekening 2014
1. Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties, giften en schenkingen	2.051.221	1.910.510	1.265.773
Legaten	45.019	25.000	86.000
Nalatenschappen	479.592	25.000	574.894
De Salon	160.500	157.500	203.226
	2.736.332	2.118.010	2.129.893
2. Rentebaten en baten uit beleggingen	570.499	150.000	1.057.778
3. Overige baten	65.000	60.000	66.000
SOM DER BATEN	3.371.831	2.328.010	3.253.671

LASTEN			
4. Besteed aan doelstelling			
Steun aan Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	1.127.599	1.247.500	858.266
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	5.800	8.500	10.800
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	159.812	223.425	180.085
Totaal bestedingen	1.293.211	1.479.425	1.049.151
5. Wervingskosten			
<i>Kosten eigen fondsenwerving:</i>			
(In)directe verwervingskosten	289.296	285.000	190.470
Uitvoeringskosten	169.180	273.425	184.736
	458.476	558.425	375.206
Kosten van beleggingen	58.016	35.000	43.415
6. Kosten beheer en administratie	35.514	49.650	38.924
SOM DER LASTEN	1.845.217	2.122.500	1.506.695

RESULTAAT	rekening 2015	begroting 2015	rekening 2014
1.526.614	205.510	1.746.976	
Overschot is toegevoegd/onttrokken aan:			
Vrij besteedbaar vermogen (<i>restant winstverdeling</i>)	309.819	pm	1.639.084
<i>Vastgelegd vermogen:</i>			
Fonds activa doelstelling	1.135.095	pm	-10.346
Fonds op naam	81.700	pm	118.238
	1.526.614	0	1.746.976

OPBOUW RATIO'S	3-jaars gemiddelde	rekening 2015	begroting 2015	rekening 2014	rekening 2013
Kosten eigen fondsenwerving* als percentage van baten uit eigen fondsenwerving	17,5%	16,8%	26,4%	17,6%	18,0%
Bestedingsratio van de totale baten	37,8%	38,4%	63,5%	32,2%	42,7%
Percentage beheer en administratie	2,2%	1,9%	2,3%	2,6%	2,2%
Kosten fondsenwerving totaal als percentage van de totale baten	14,4%	15,3%	25,5%	12,9%	14,9%
Bestedingsdeel van de totale lasten	70,7%	70,0%	70,0%	70,0%	72,0%

* Volgens CBF-richtlijn geldt een maximum 3-jaars gemiddelde van 25%

3. KASSTROOMOVERZICHT

KASSTROOMOVERZICHT	*) 1.000 euro	2015	2014
1. Kasstroom uit operationele activiteiten			
Exploitatieresultaat			
Som der baten		3.372	3.254
Som der lasten		1.845	1.507
Exploitatiesaldo		1.527	1.747
Ongerealiseerde koersresultaat effecten		-314	-805
		1.213	942
Bij:			
Mutatie voorzieningen		0	0
Afschrijving materiële vaste activa		49	36
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten		1.262	978
Mutatie vorderingen		337	-71
Mutatie kortlopende schulden		-774	-248
Mutatie effecten - netto inleg/onttrekking		-743	-620
Mutatie effecten - herbelegging inkomsten		-161	-186
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		-78	-146
2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investeringen in materiële vaste activa		1.374	57
Desinvesteringen in materiële vaste activa		-189	-31
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		1.185	26
3. Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0	0
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN (1-2-3)		-1.263	-172
Liquide middelen einde boekjaar		3.658	4.921
Liquide middelen begin boekjaar		4.921	5.093
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		-1.263	-172

Samen naar een concert en dan op het podium zitten. Kinderen van het Leerorkest mochten het op 25 oktober.

4. ALGEMENE TOELICHTING

ACTIVITEITEN

De stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de 'Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (hierna KCO) en/of aan de leden van dit orkest, alles in de ruimste zin des woords'.

TOELICHTING OP HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangst en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

SCHATTINGEN

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 650, Fondsenwervende Instellingen, vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen (uitgangspunten) zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenduidige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden jaarlijks beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

RICHTLIJN VERSLAGGEVING FONDSWERVERVENDE INSTELLINGEN

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest draagt het CBF-Keur sinds 2003. Dit is een keurmerk dat door de Stichting Centraal Bureau Fondsenwerving wordt verleend aan fondsenwervende instellingen die voldoen aan de gestelde eisen vastgelegd in het Reglement CBF-Keur. Het financieel jaarverslag is ingericht volgens Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen die is gepubliceerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en de besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. Deze inrichting is tevens één van de voorwaarden voor het verkrijgen van het CBF-Keur. Vastgesteld moet worden dat deze stringente verslaggeving voor een vermogensfonds evenwel op een aantal punten onduidelijkheden oproept. In de verschillende toelichtingen is geprobeerd de gewenste helderheid te scheppen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN DE ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is gevestigd op de Jacob Obrechtstraat 51 te Amsterdam. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van RJ 650 Fondsenwervende Instellingen en de stellige uitspraken van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of tegen actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, tenzij anders vermeld. De vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Materiële vaste activa

Met betrekking tot de waardering van de muziekinstrumenten wordt onderscheid gemaakt tussen strijkinstrumenten, blaasinstrumenten en overige instrumenten. De strijkinstrumenten worden gewaardeerd tegen de aankoopwaarde, respectievelijk verkrijgingsprijs bij schenking. Over de strijkinstrumenten wordt niet afgeschreven.

De blaasinstrumenten en de overige instrumenten worden gewaardeerd tegen aankoopwaarde verminderd met lineair berekende afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur.

De materiële vaste activa worden per balansdatum beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen. Eventuele waardeverminderingen worden direct ten laste gebracht van het resultaat.

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Alle effecten zijn opgenomen in de handelsportefeuille. De portefeuille wordt gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten, evenals transactiekosten die toe te rekenen zijn aan effecten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves en fondsen

Reserves en fondsen bestaan uit stichtingskapitaal, een reservering als bron van inkomsten, een reserve voor financiering activa en bestemmingfondsen op naam. De reserve als bron van inkomsten heeft het karakter van een algemene reserve. De reservering financiering activa betreft vermogen dat is vastgelegd in activa die worden aangewend voor de bedrijfsvoering (muziekinstrumenten). Bestemmingsfondsen worden gevormd voor toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Voor de besteding van deze gelden zijn door derden beperkingen opgelegd.

Lang- en kortlopende schulden

Kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar. De Stichting heeft geen schulden langer dan een jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Begroting

Overeenkomstig de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen is in het financieel jaarverslag naast de vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar de begroting van het verslagjaar opgenomen in de staat van baten en lasten. Deze begroting is door het bestuur van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest goedgekeurd.

Baten

De opbrengsten bestaan uit ontvangen donaties, giften, schenkingen, legaten, nalatenschappen, Salonlidmaatschappen en het resultaat van beleggingen in het verslagjaar, alsmede alle overige aan enig boekjaar toe te rekenen baten. Een onderdeel van de overige baten betreft de verhuur van instrumenten aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest; de opbrengst is ruim voldoende om de kosten van verzekering en onderhoud te dekken.

De toegezegde periodieke uitkeringen worden als baten verantwoord in het jaar van ontvangst. Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Dividenden

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde effecten worden verantwoord zodra het recht hierop is verkregen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

◆ Lasten

- ◆ De lasten betreffen de op het jaar betrekking hebbende kosten en worden onderverdeeld naar de volgende vier categorieën:
- ◆ bestedingen aan de doelstelling
- ◆ kosten eigen fondsenwerving

kosten van beleggingen
kosten van beheer en administratie

Kantoor- en personeelskosten worden middels een verdeelsleutel op basis van de uren besteding van het personeel toegewezen aan de categorieën. 45% wordt toegerekend aan wervingskosten, 45% aan kosten besteed aan de doelstelling en de overige 10% aan beheer- en administratielasten.

Afschrijvingen

Afschrijvingen op materiële vast activa worden berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde en op basis van de verwachte economische levensduur.

Personeelsbeloningen

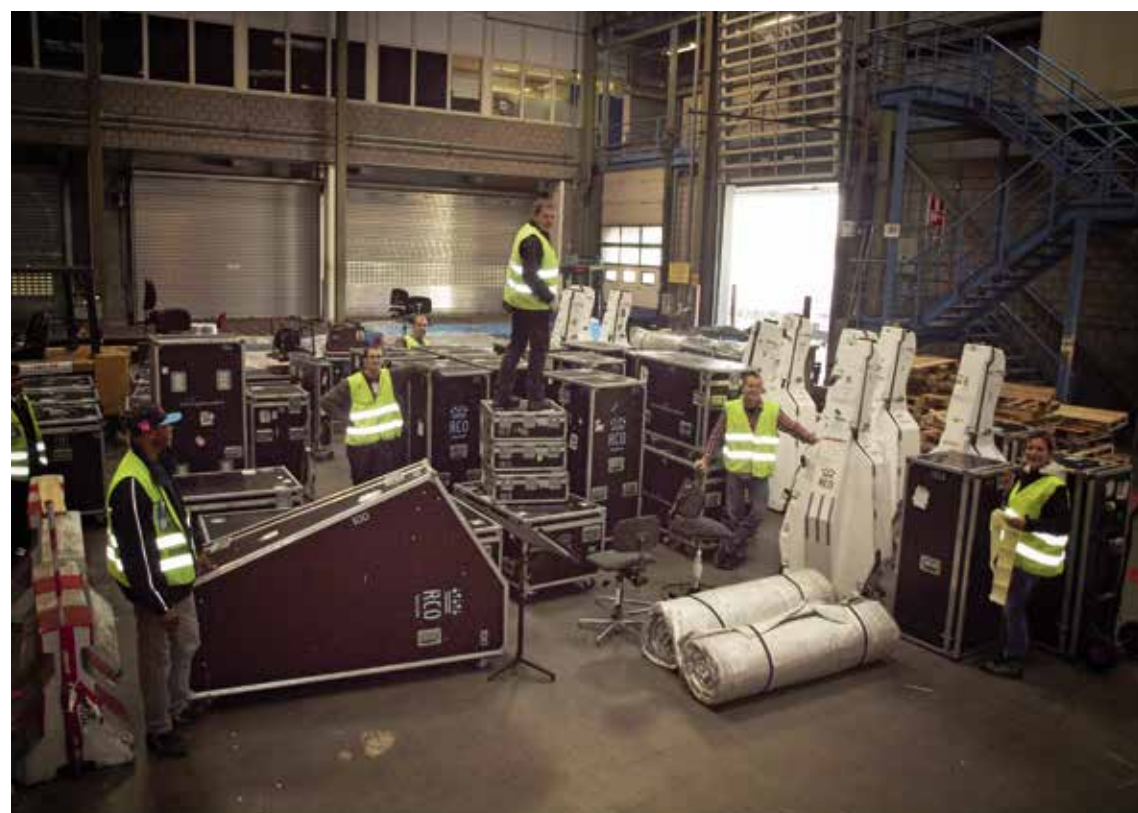
Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstak-pensioenfonds Stichting Pensioenfonds ABP. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen. Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het be-

82

*De bodes hadden alles weer perfect georganiseerd op de tournee naar Taiwan en Japan in november.
Vlnr: Johan van Maaren (bovenop), Ton van der Meer en uiterst rechts Wencke Klunder
van transportbedrijf Koninklijke De Cruijter.*

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

Bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering

Door de Stichting worden de hoogwaardige instrumenten verhuurd aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest. Het verloop van de bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering is als volgt:

MATERIËLE VASTE ACTIVA				
	strijk- instrumenten	blaas- instrumenten	overige instrumenten	totaal
Stand per 1 januari 2015				
Aanschafwaarde	4.224.704	463.591	315.039	5.003.334
Cumulatieve afschrijvingen	0	-362.197	-257.133	-619.330
	4.224.704	101.394	57.906	4.384.004
Mutaties 2015				
Investeringen	1.015.295	111.949	246.581	1.373.825
Desinvesteringen	aanschafwaarde -39.362	0	-7.739	-47.102
	cum. afschrijving 0	64.450	-206.649	-142.199
Afschrijvingen	0	-34.132	-15.297	-49.429
	975.932	142.268	16.895	1.135.095
Stand per 31 december 2015				
Aanschafwaarde	5.200.636	575.540	553.880	6.330.057
Cumulatieve afschrijvingen	0	-331.8797	-479.079	-810.958
BOEKWAARDE	5.200.636	243.662	74.801	5.519.099
Afschrijvingspercentages	0%	10%	10%	

83

De afschrijvingen van de blaas- en overige instrumenten worden naar tijdsgelang vanaf het moment van ingebruikneming berekend. In 2015 is door een inventarisatie van de materiële vaste activa gebleken dat de in het verleden gehanteerde afschrijvingstermijnen en boekwaarden bij desinvestering niet altijd juist berekend zijn. Bij het opmaken van de jaarrekening is geconcludeerd dat dit geen fundamentele fout betreft. In 2015 is een correctie gemaakt van € 92.984, die als bate in de post kantoorkosten is verantwoord. In 2015 is geen sprake van bijzondere waardeverminderingen.

2. Effecten

Het verloop van de effectenportefeuille is als volgt:

EFFECTEN	beurswaarde ultimo 2015	beurswaarde ultimo 2014
Stand per 1 januari	10.348.537	8.737.698
Stortingen/(onttrekkingen)	903.994	775.884
Koers- en valutaresultaat	313.623	834.955
STAND PER 31 DECEMBER	11.566.154	10.348.537

De effecten zijn voor rekening en risico van de Stichting in beheer gegeven aan ABN Amro bank en staan ter vrije beschikking van de Stichting. Het beleggingsbeleid van de Stichting Donateurs is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het risicoprofiel van de beleggingen kan omschreven worden als matig defensief. Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaal rendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 5-6%. Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 40%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 2,5%. Daarbij wordt over de verschillende beleggingscategorieën binnen een bandbreedte belegd van plus of minus circa 10%, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten.

VLOTTENDE ACTIVA

3. Vorderingen

Deze post is als volgt samengesteld:

	31 december 2015	31 december 2014
Rente	10.292	5.633
Belasting	33.244	15.999
Debiteuren	77.974	122.513
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	93.115	0
Overige vorderingen	29.476	436.550
TOTAAL	244.101	580.695

Overige vorderingen hebben voornamelijk betrekking op vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen. In 2014 betrof dit met name erfstellingen en legaten. Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar. Het maximale kredietrisico per balansdatum is de reële waarde van elke post uit de vorderingen zoals bovenstaand omschreven.

4. Liquide middelen

Dit betreft de direct opeisbare gelden bij bankinstellingen, de rekening-courantsaldi en deposito's. Het totaal aan liquide middelen op 31 december 2015 bedraagt € 3.657.998.

5. Reserves en fondsen

De mutaties in reserves en fondsen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

MUTATIES IN RESERVES EN FONDSEN			
	1 januari 2015	exploitatiesaldo	31 december 2015
Reserves			
Stichtingskapitaal	23	0	23
Reserve als bron van inkomsten	13.716.478	309.819	14.026.297
Reserve financiering activa	4.384.004	1.135.095	5.519.099
	18.100.505	1.444.914	19.545.419
Fondsen			
Bestemmingsfondsen op naam	1.291.923	81.700	1.373.623
TOTAAL	19.392.428	1.526.614	20.919.042

Reserve financiering activa doelstelling

Het vermogen dat is vastgelegd in het kader van de doelstelling betreft de activa ten behoeve van de doelstelling, bestaande uit instrumenten.

Om de continuïteit in de steunverlening aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest te kunnen waarborgen is gekozen voor de opbouw van een vermogensfonds. Het opbouwen van deze reserve is een hoofdactiviteit van de Stichting Donateurs. Het verworven vermogen blijft, ook op de lange termijn, in stand door te investeren in instrumenten, die passen bij de unieke klankkleur van het Koninklijk Concertgebouworkest en te beleggen in hoogwaardige financiële waarden. Vervolgens kan met het rendement van het besteedbaar vermogen jaarlijks een aantal concrete projecten worden gefinancierd.

SPECIFICATIE / VERLOOP BESTEMMINGSFONDSEN OP NAAM				
	1 januari 2015	toevoeging boekjaar	onttrekking boekjaar	31 december 2015
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	65.066	5.000	5.000	65.066
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	52.000	0	4.000 *	48.000
Bernard Haitink Fonds voor jong talent	163.592	0	0	163.592
Willem Mengelberg Fonds	280.000	0	0	280.000
Christiaan Vlek Fonds	97.805	1.900	9.193	90.512
Van Ees-Havenstein Fonds	50.500	0	0	50.500
Jacobson Fonds	52.400	10.740	23.500	39.640
Els Mosler Fonds	63.110	13.000	3.940	72.170
Willem & Wihelmina Bouwes Fonds	55.000	0	0	55.000
Irwan Rachman Fonds	69.000	16.186	13.000	72.186
Für Elise Fonds	0	0	0	0
Huib Kersten Fonds	45.000	15.000	7.281	52.719
De Witt Wijnen Fonds	26.400	10.000	0	36.400
In Memoriam Hester van Kralingen Fonds	50.000	0	6.000	44.000
Pan Fonds	50.000	0	2.500	47.500
Alfred Nijkerk Fonds	50.000	30.000	0	80.000
Frances Fonds	20.000	25.000	25.000	20.000
CS Fonds	4.000	3.000	2.182	4.818
Het Mozartgenootschap	38.050	15.600	25.000	28.650
Kirill Kondrashin Fonds	60.000	0	0	60.000
Sjoerd van den Berg Fonds	0	50.370	6.250	44.120
Ben Pauw Fonds	0	20.000	6.250	13.750
Greta Steneker-van der Drift Fonds	0	5.000	0	5.000
TOTAAL	1.291.923	220.796	139.096	1.373.623

* Vrijval 4% per jaar, ingangsdatum fonds 2003.

Doelstelling per fonds

De doelstellingen van de fondsen worden in het jaarverslag toegelicht.

6. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden bestaan uit crediteuren, de rekening courantverhouding met het Koninklijk Concertgebouworkest, vakantiedagen en -geld en overige schulden. De rekening courantverhouding met het KCO betreft in rekening gebrachte salariskosten en doorbelaste overige kosten, zoals huur, gecorrigeerd met verschuldigde schenkingen en huur instrumenten in 2014.

Deze post is als volgt samengesteld:

	31 december 2015	31 december 2014
Crediteuren	48.993	86.811
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	0	718.495
Vooruitontvangen gelden	8.944	0
Overige schulden	10.373	36.506
TOTAAL	68.310	841.812

6. TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

1. Baten uit eigen fondsenwerving

De totale baten uit eigen fondsenwerving bedragen € 2.736.332 (2014: € 2.129.893).

Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Donaties, giften en schenkingen € 2.051.221,

Legaten € 45.019, Nalatenschappen € 479.592 en De Salon € 160.500.

De donaties, giften en schenkingen waren € 140.000 hoger dan begroot, met name door extra steun van de buitenlandse vrienden voor instrumentaankopen en de uitvoering van Lohengrin. Inkomsten uit legaten en nalatenschappen zijn, gezien hun aard, moeilijk te begroten en kunnen jaarlijks sterk fluctueren. In 2015 werden zes legaten of aandelen in nalatenschappen ontvangen.

Tot en met 2015 is voor € 27.330.135 aan giften ontvangen en toezeggingen gekregen.

Daarvan was ultimo 2015 een bedrag van € 24.869.457 ontvangen.

Het nog te ontvangen bedrag van € 2.460.678 is hieronder gespecificeerd.

BATEN UIT EIGEN FONDSWERVING	
jaar	bedrag
1993 t/m 2014	22.133.125
ontvangen in het boekjaar 2015	2.736.332
ontvangen tot en met jaar 2015	24.869.457
nog te ontvangen (voornamelijk periodieke schenkingen):	
2015 achterstallig	114.500
2016	755.732
2017	577.082
2018	482.532
2019	245.982
latere jaren	62.350
	27.107.635
De Salon nog te ontvangen:	
2014 achterstallig 6.250	pm
2015 achterstallig 48.000	
Dit bedrag is opgenomen onder de post vorderingen en wordt verantwoord bij de opbrengsten in het boekjaar 2015.	
2016	127.500
2017 en latere jaren	95.000
TOTAAL	27.330.135

86

FONDSEN OP NAAM (onderdeel van het saldo ontvangen tot en met jaar 2015)	
Tot en met 2015 zijn 23 afzonderlijke fondsen op naam opgericht, te weten:	
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	65.066
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	48.000
Bernard Haitink Fonds voor jong talent	163.592
Willem Mengelberg Fonds	280.000
Christiaan Vlek Fonds	90.512
Van Ees-Havenstein Fonds	50.500
Jacobson Fonds	39.640
Els Mosler Fonds	72.170
Willem & Wihelmina Bouwes Fonds	55.000
Irwan Rachman Fonds	72.186
Für Elise Fonds	0
Huib Kersten Fonds	52.719
De Witt Wijnen Fonds	36.400
In Memoriam Hester van Kralingen Fonds	44.000
Pan Fonds	47.500
Alfred Nijkerk Fonds	80.000
Frances Fonds	20.000
CS Fonds	4.818
Het Mozartgenootschap	28.650
Kirill Kondrashin Fonds	60.000
Sjoerd van den Berg Fonds, voor jong & nieuw publiek	44.120
Ben Pauw Fonds	13.750
Greta Steneker-van der Drift Fonds	5.000
TOTAAL	1.373.623

Dit bedrag wordt separaat verantwoord op de balans als bestemmingsfonds onder het vastgelegd vermogen.

2. Rentebaten en baten uit beleggingen

De opbrengst bestaat uit:

RENTEBATEN EN BATEN UIT BELEGGINGEN			
Effectenportefeuille	2015	begroting 2015	2014
Inkomsten effectenportefeuille	246.700	150.000	201.625
Koers- en valutaresultaat	313.625	0	834.955
Rente liquide middelen (bank- en spaarrekeningen)	10.174	0	21.198
TOTAAL	570.499	150.000	1.057.778

De baten uit beleggingen worden prudent begroot. De daling ten opzichte van vorig jaar wordt vooral verklaard door koersdalingen. De rente op spaartegoeden daalde eveneens. De met de beleggingen samenhangende kosten bedroegen in 2015 € 58.016. Dit is een toename van € 14.601 ten opzichte van 2014. Deze stijging wordt verklaard door de toename van waarde van de beleggingen vanaf eind 2014.

87

3. Overige baten

OVERIGE BATEN			
	2015	begroting 2015	2014
Opbrengst verhuur instrumenten	65.000	60.000	66.000
TOTAAL OVERIGE BATEN	65.000	60.000	66.000

4. Besteed aan doelstelling

BESTEED AAN DOELSTELLING			
	2015	begroting 2015	2014
Steun aan St. Kon. Concertgebouworkest			
Afschrijving instrumenten	49.429	75.000	35.945
Premie verzekeringen instrumenten	65.671	65.000	71.718
Onderhoud instrumenten	32.531	50.000	20.243
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	145.250	155.000	138.527
Uitkeringen Bernard Haitink Fonds	4.500	12.500	18.000
Uitkeringen Willem Mengelberg Fonds	7.252	14.000	10.787
Uitkeringen Christiaan Vlek Fonds	13.105	8.000	5.189
Uitkeringen Jacobson Fonds	2.019	10.000	2.500
Uitkeringen Els Mosler Fonds	6.464	5.000	7.948
Uitkeringen Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds	2.233	2.000	5.720
Uitkeringen Huib Kersten Fonds	9.081	0	0
Uitkeringen In Memoriam Hester van Kralingen Fonds	100	0	0
Uitkeringen Pan Fonds	325	0	0
Uitkeringen CS Fonds	2.342	0	0
<i>Bestedingen overig</i>			
Familieconcerten, educatieve en artistieke projecten	537.297	601.000	291.689
RCO Universe	250.000	250.000	250.000
	1.127.599	1.247.500	858.266
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO			
Kerstgeschenk gepensioneerden/representatie	5.800	5.500	5.800
Bijdrage personeelsfeest	0	3.000	5.000
Bijdrage huur muziekinstrumenten (derden, waaronder NMF)	0	0	0
	5.800	8.500	10.800
TOTAAL STEUN/ONDERSTEUNING DOELSTELLING	1.133.399	1.256.000	869.066
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling			
	159.812	274.250	180.085
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	1.293.211	1.530.250	1.049.151

De steun aan het KCO was €120.000 lager dan begroot door met name minder kosten in verband met instrumenten (c. € 42.000) en een wijziging in te ondersteunen KCO-projecten (2014: Triple A; 2015: Masterclass dirigeren; €31.000). De stijging ten opzichte van 2014 komt voornamelijk door de ondersteuning van de concertante uitvoering van Lohengrin in december 2015.

5. Wervingskosten

KOSTEN EIGEN FONDSWerving			
(In)directe verwervingskosten	begroting		
	2015	2015	2014
Bijeenkomsten/werving particulieren	116.030	160.000	90.744
Bijeenkomsten/werving De Salon	35.310	40.000	24.341
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden	123.695	40.000	68.369
Publiciteit	14.261	45.000	7.016
	289.296	285.000	190.470
Uitvoeringskosten (zie tabel I / kolom 2)	169.180	222.750	184.736
TOTAAL KOSTEN EIGEN FONDSWerving	458.476	507.750	375.206
Kosten van beleggingen	58.016	35.000	43.415
TOTAAL WERVINGSKOSTEN	516.492	542.750	418.621

In de realisatie van de wervingskosten is ten opzichte van de begroting een verschuiving zichtbaar richting buitenlandse vrienden. Dit houdt onder meer verband met de oprichting in 2015 van RCO Global Friends en specifieke projecten die door de buitenlandse vrienden werden ondersteund. De kosten van beleggingen waren op basis van de 2014 realisatie te laag begroot. De stijging ten opzichte van 2014 wordt verklaard door de toename van de waarde van de beleggingen vanaf eind 2014.

6. Kosten beheer en administratie doelstelling

(zie tabel I / kolom 4) **35.514 49.500 38.924**

TABEL I Lasten verdeling en toerekening aan de doelstelling						
	doelstelling steun aan KCO	werving baten			totaal begroting 2015	totaal 2014
		fondsen-werving	beleggingen	beheer en admin.		
Steun aan St. KCO	1.127.599				1.127.599	1.247.500
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO	5.800				5.800	8.500
Bijeenkomsten/werving particulieren		116.030			116.030	160.000
Bijeenkomsten/werving de Salon		35.310			35.310	40.000
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden		123.695			123.695	40.000
Publiciteit		14.261			14.261	45.000
Kosten beleggingen			58.016		58.016	35.000
Uitvoeringskosten						
Salaris/sociale lasten	132.161	132.161		29.369 *	293.691	348.000
Pensioenlasten	14.822	14.822		3.294 *	32.938	42.000
Overige personeelskosten	10.685	10.685		2.375 *	23.745	20.000
Kantoorkosten	-723	-723		-161 *	-1.608	85.000
Bestuur/afd. e.d.	232	232		52	515	0
Databeheer	0	2.440		0	2.440	50.000
Overige algemene kosten:						
Bankkosten	2.636	2.636		586	5.857	1.500
Notariskosten	0	6.928		0	6.928	0
TOTAAL	1.293.211	458.476	58.016	35.514	1.845.217	2.122.500

* Van de personeelskosten en kantoorkosten is 45% bestemd voor het beheer van de collectie muziekinstrumenten, 45% is besteed aan fondsenwerving en 10% is besteed aan algemeen beheer en administratiekosten. De uitvoeringskosten bevatten in de post kantoorkosten een bate van € 93.000 als gevolg van correcties in de materiële vaste activa (zie aldaar). De lagere realisatie wordt veroorzaakt door het feit dat de uitbreiding in FTE pas in de tweede helft van het jaar plaatsvond en uitgaven voor een nieuw CRM-systeem binnen het KCO gemaakt (en geactiveerd) zijn, terwijl deze kosten wel begroot waren.

PERSONEEL			
	rekening	begroting	rekening
	2015	2015	2014
Gemiddeld aantal personeelsleden	4,6	4,4	4,1
Totaal bezoldiging bestuurders en toezichthouders	0	0	0
Leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichthouders	0	0	0

De Stichting heeft geen werknemers in dienst. Het personeel wordt doorbelast vanuit Stichting Koninklijk Concertgebouworkest.

BELONING DIRECTEUR		
	2015	2014
Dienstverband:		
aard (looptijd)	onbepaald	
uren	36,25	
part-time percentage	100	
periode	01/01-31/12	
<i>Beloning</i>		
brutoloon	70.739	
vakantiegeld	6.957	
eindejaarsuitkering	1.500	
variabel jaarinkomen	2.565	
	81.760	
SV-lasten (werkgeversdeel)	7.006	
Belastbare vergoedingen	0	
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	10.561	
TOTAAL	99.327	96.914

90

Verbonden partijen

A. Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (KCO)

Aard der activiteiten

De Stichting stelt zich ten doel de bevordering van de Nederlandse muziekcultuur door het in stand houden van het Koninklijk Concertgebouworkest en het doen geven van muziekkuitvoeringen door dit orkest, alsmede door alle andere aan dit doel dienstige wettelijke middelen.

Prestaties door KCO

- administratieve dienstverlening (om niet)
- het verzekeren van de ter beschikking gestelde instrumenten
- het tegen vergoeding ter beschikking stellen van personeel

Prestaties jegens KCO

- het tegen vergoeding ter beschikking stellen van haar instrumenten aan de leden van het Koninklijk Concertgebouworkest
- het bijeenbrengen van gelden ten behoeve van het doel van het KCO

B. Stichting Caecilia

In 1999 werden alle bezittingen en schulden van de Stichting Caecilia overgedragen aan de Stichting Donateurs. De stichting heeft sindsdien geen activiteiten ondernomen en is in liquidatie.

91

OVERIGE GEGEVENS

Het exploitatieresultaat bedraagt € 1.526.614 en de bestemming van dit resultaat is als volgt:

Besteedbaar vermogen	
Reserve als bron van inkomsten	309.819
Vastgelegd vermogen	
Fonds activa doelstelling	1.135.095
Fonds op Naam	81.700
TOTAAL	1.526.614

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest te Amsterdam.

Wij hebben de jaarrekening 2015 van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen".

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controle-werkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 650 "Fondsenwervende instellingen".

Amsterdam, 30 maart 2016

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
J.J.H.G. Stengs RA en K. Ait Boukdir RA

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

BEGROTING 2016

BEGROTING	2015	realisatie 2015	2016
FONDSWerving			
Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties, giften en schenkingen	1.910.510	2.051.221	1.468.478
Legaten	25.000	45.019	100.000
Nalatenschappen	25.000	479.592	100.000
De Salon	157.500	160.500	170.000
Overige baten	0	0	0
	2.118.010	2.736.332	1.838.478
Resultaat beleggingen			
Rentebaten en baten uit beleggingen	150.000	570.499	150.000
Opbrengst verhuur instrumenten	60.000	65.000	60.000
	2.328.010	3.371.831	2.048.478
LASTEN			
Besteed aan doelstelling			
Steun aan St. Koninklijk Concertgebouworkest	1.247.500	1.127.599	1.277.500
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden			
Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	8.500	5.800	8.500
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	223.425	159.812	207.815
	1.479.425	1.293.211	1.493.815
Wervingskosten			
	26,4%	16,8%	23,9%
<i>Kosten eigen fondsenwerving</i>			
(In)directe verwervingskosten	285.000	289.296	205.000
Uitvoeringskosten	273.425	169.180	233.815
	558.425	458.476	438.815
Kosten van beleggingen	35.000	58.016	70.000
Kosten beheer en administratie	49.650	35.514	45.848
	2.122.500	1.845.217	2.048.478
RESULTAAT	205.510	1.526.614	0
OVERSCHOT IS TOEGEVOEGD/ONTTROKKEN AAN: 2015 realisatie 2015 2016			
Vrij besteedbaar vermogen	pm	309.819	pm
<i>Vastgelegd vermogen:</i>			
Fonds activa doelstelling	pm	1.135.095	pm
Fonds op naam	pm	81.700	pm
TOTAAL	0	1.526.614	0

SPECIFICATIE BEGROTING	2015	realisatie 2015	2016
Donaties, giften en schenkingen			
Gouden Gilde: Periodieke schenkingen	354.543	381.175	400.000
Gouden Gilde: Eenmalige giften	58.510	87.148	58.510
Particuliere fondsen	131.600	181.026	171.600
Vereniging Vrienden	75.000	75.000	0
Donaties t.b.v. Academie (geen fonds)	21.000	95.000	21.000
Donaties t.b.v. Bernard Haitink Fonds	3.000	3.000	3.000
Diversen (t.b.v. instrumenten en dergelijke)	1.266.857	1.228.872	814.368
	1.910.510	2.051.221	1.468.478
Steun aan St. Kon. Concertgebouworkest			
Afschrijving instrumenten	75.000	49.429	75.000
Premie verzekeringen instrumenten	65.000	65.671	100.000
Onderhoud instrumenten	50.000	32.531	50.000
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	155.000	145.250	155.000
Uitkeringen Bernard Haitink Fonds	12.500	4.500	12.500
Uitkeringen Willem Mengelberg Fonds	14.000	7.252	14.000
Uitkeringen Christiaan Vlek Fonds	8.000	13.105	8.000
Uitkeringen Jacobson Fonds	10.000	2.019	10.000
Uitkeringen Els Mosler Fonds	5.000	6.464	5.000
Uitkeringen Willem en Wilhelmina Bouwes Fonds	2.000	2.233	2.000
Uitkeringen Irwan Rachman Fonds	0	0	10.000
Uitkeringen Huib Kersten Fonds	0	9.081	5.000
Uitkeringen De Witt Wijnen Fonds	0	0	10.000
Uitkeringen Hester Maria van Kralingen Fonds	0	100	5.000
Uitkeringen Pan Fonds	0	325	5.000
Uitkeringen Ben Pauw Fonds	0	0	5.000
Uitkeringen Frances Fonds	0	0	10.000
Uitkeringen CS Fonds	0	2.342	2.500
Uitkeringen 'Het Mozart Genootschap'	0	0	10.000
Bestedingen overig:			
Familieconcerten, educatieve en artistieke projecten	601.000	537.297	533.500
RCO Universe	250.000	250.000	250.000
	1.247.500	1.127.599	1.277.500
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO			
Kerstgeschenk gepensioneerden/representatie	5.500	5.800	5.500
Bijdrage personeelsfeest	3.000	0	3.000
Bijdrage huur muziekinstrumenten	3.000	0	0
(derden, waaronder NMF)	0	0	3.000
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	223.425	159.812	207.815
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	1.479.425	1.293.211	1.493.815

ROOSTER VAN AFTREDEN BESTUURSLEDEN

bestuursleden	aangetreden	herbenoeming	2e termijn	aftreden
N. van Berge	17-10-2006	2010	2014	2018
M. Bakker	18-04-2006	2010	2014	2018
H. Kersten	02-03-2010	2014	2018	2022
E. Lens	22-04-2008	2012	2016	2020
J. Raes	04-06-2011	2015	2019	2023
F. van Westerloo	12-03-2014	2018	2022	2026

SPECIFICATIE UITVOERINGSKOSTEN EN SALARISKOSTEN BEHEER MUZIEKINSTRUMENTEN

Begroting 2015	werving baten			
	doelstelling steun KCO	fondsen-werving	beleggingen	beheer en administratie
Verdeling uitvoeringskosten				
Salaris/sociale lasten	156.600	156.600		34.800
Pensioenlasten	18.900	18.900		4.200
Overige personeelskosten	9.000	9.000		2.000
Reis-/verblijfkosten				
Huisvestingskosten				
Kantoorkosten	38.250	38.250		8.500
Bestuur/afd. e.d.	0	0		0
Databeheer		50.000		
Overige algemene kosten				
Bankkosten (excl. kosten van beleggingen)	675	675		150
Notariskosten		0		
Kosten beleggingen			35.000	
	223.425	273.425	35.000	49.650

Realisatie 2015	werving baten			
	doelstelling steun KCO	fondsen-werving	beleggingen	beheer en administratie
Verdeling uitvoeringskosten				
Salaris/sociale lasten	132.161	132.161		29.369
Pensioenlasten	14.822	14.822		3.294
Overige personeelskosten	10.685	10.685		2.375
Reis-/verblijfkosten				
Huisvestingskosten				
Kantoorkosten	-723	-723		-161
Bestuur/afd. e.d.	232	232		52
Databeheer		2.440		
Overige algemene kosten				
Bankkosten (excl. kosten van beleggingen)	2.636	2.636		586
Notariskosten		6.928		
Kosten beleggingen			58.016	
	159.812	169.180	58.016	35.514

Begroting 2016	werving baten			
	doelstelling steun KCO	fondsen-werving	beleggingen	beheer en administratie
Verdeling uitvoeringskosten				
Salaris/sociale lasten	139.961	139.961		31.103
Pensioenlasten	18.654	18.654		4.145
Overige personeelskosten	9.000	9.000		2.000
Reis-/verblijfkosten				
Huisvestingskosten				
Kantoorkosten	38.250	38.250		8.500
Bestuur/afd. e.d.	450	450		100
Databeheer		20.000		
Overige algemene kosten				
Bankkosten (excl. kosten van beleggingen)	1.500			
Notariskosten		7.500		
Kosten beleggingen			70.000	
	207.815	233.815	70.000	45.848

Voor het eerst in de geschiedenis speelde het Koninklijk Concertgebouworkest op Lowlands. 15.000 muzikiefliefhebbers genoten ervan.

Het Koninklijk Concertgebouworkest

Mariss Jansons, *chef-dirigent (tot en met 20 maart)*

Bernard Haitink, *eredirigent*

Riccardo Chailly, *conductor emeritus*

Directie in 2015

Jan Raes, *algemeen directeur*

Joel Ethan Fried, *adjunct-directeur artistieke zaken*

David Bazen, *adjunct-directeur zakelijk*

Colofon

Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest
Jacob Obrechtstraat 51 / 1071 KJ Amsterdam
Postbus 78098 / 1070 LP Amsterdam
donateurs@concertgebouworkest.nl
telefoon 020 305 10 10 / telefax 020 305 10 01
bankrekening NL 10 ABNA 0446758906

www.concertgebouworkest.nl/donateurs

tekst en redactie

Irene Bloemink
(m.u.v. pag. 43)

foto's

Mladen Pikulić cover, 8, 18, 46, 53
Anne Dokter 5, 32 (onder), 33 (boven), 65
Renske Vrolijk 14, 20, 21, 26, 30, 40, 45, 49, 50, 52, 60, 61, 62, 64, 71, 74, 78, 97
Christina Chouchena 6, 15, 32 (boven), 33 (onder), 34, 35, 36, 44, 56, 62
Emelie Schäfer 17, 31, 68
Sanet van Rooyen 58
Arthur Augustijn 10, 12
Peter Tollenaar, 23, 82
Marco Borggreve 48
Nikki Leeijen 24

grafisch ontwerp

Atelier René Knip en Rens Martens

druk

Grafiplaza

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is lid van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI) en aanvaardt de principes van goed bestuur, zoals vastgelegd in de code Goed Bestuur voor Goede Doelen, ook bekend als de 'code Wijffels'. Deze gedragscode voldoet aan de eisen die door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) worden gesteld. De Stichting ontving in 2003 het CBF-keur voor Goede Doelen en mocht dit gedurende heel 2015 voeren.

De steun van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is essentieel voor de toekomst van een van de beste orkesten ter wereld. De Stichting Donateurs verwerft daartoe hoogwaardige instrumenten voor orkestleden, ondersteunt jonge muziktalenten, zorgt voor de ontwikkeling van nieuw publiek en legt een financiële reserve aan. Tegelijk werkt de Stichting Donateurs met alle schenkers aan het vergroten van de internationale kring van orkestambassadeurs, zodat het roemrijke orkest wereldwijd vele muzikliefhebbers in vervoering kan brengen, nu én later.

Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest

Voor de eeuwige schoonheid van muziek

WWW.CONCERTGEBOUWORKEST.NL/DONATEURS